ЕНИНИЗМ МАНДАХА БОЛТОГОЙ!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 95 (10150) | 1963 оной апрелиин 21, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

★ ★

...ын инспекторнүүд —кукурузашад

...гэ ехэ һайн
...боложо байна.
...та, алишье ню-
...рузын баян ур-
...жа дүршэһэн
...узашад—ёһотой
...ршад жэл бү-
...й тарилгын ур-
... колхоз, совхо-
...жа, кукуруза-
...то туһа хүргэ-
... гээд хэзээ бү-
... ургаса абадаг
... дэлгэрэнгыгээр
...дэг, дүй дүршэ-
...а дамжуулан
... болонхой. Нии-
...торнууд-кукуру-
...гын тон ехэ
... үнэн байдал
... тодоор хараг-
...шэлхэдэ, хэ-
...рда тээ Түн-
...руза ургуулхын
...дэхи сагайнь
...үй, хүйтэн гэжэ
...үүд баримтал-
...г байһан юм.
...йдоошье дэ-
... баримтагүй
...алдаан байшоо.
...ын элитэ куку-
...ССР-эй Верхов-
... депутат нүхэр
...иевич Гонсору-
... инспектор бо-
...нэй аймагай
...р ябахадаа,
...руза таряад,
... ургуулжа бо-
...ень тодоруул-
...ндэ сагай ула-
... бэшэ, харин
...айхарамжагүй-
...аг, кукурузын
... ехэ удха ша-
...ыень ойлгодог-
...зэмэтэй байгаа.
...энэй колхоз,
...укурузын үн-
...аса абадаг тү-
...ошоронхой. Жэ-
...най совхозой
... П. Ж. Аюшеев
...0 гектарһаа га
...центнер кукуру-
...абша ургуул-
... Иимэ жэшээ-
... Полиин хата-
... бүхөөр бари-
...оруновай баян
...ээ П. Аюшеев
...анхай, мүнөө
... инспектор бо-
...нэй үйлэдбэ-
...иниин ажахы-
...ка, өөрынгөө
... бусадта дам-
...хэ зорилготой.
... нютаг бүхэн-
... ургаха, элбэг
... үгэхэ байһа-
...доронхой.
...лаан-Үдэ хото-
...нспекторнүүд—
... сугларaад,
...озуудай үйлэд-
...авлени бүхэндэ
...хынуудта ку-
...гадань туһал-
...о. Хэд кукуру-
...а гарааб гэхэ-
... совхозой Н. М.
... Баргажанай
... управленидэ,
...рунов—Хориин,
... совхозой С. Э.
...эдын, Октябрь-
... Э, Т. Богатов
... мүн Октябрь-
... кукурузашан,
...ССР-эй Верхов-
... депутат К. Г.
... Хяагтын, Бор-

гойн совхозой В. А. Черкасов—Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын «Дружба» колхозой Х. Р. Рахматулин— Улаан-Үдын, Хяагтын Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой Ц. О. Цыдыптаров — Хяагтын, Саянай совхозой П. Ж. Аюшеев—Түнхэнэй үйлэдбэриин управленидэ ошонхой. Иимэ бэрхэ кукурузашадые хүмүүжүүлһэн колхоз, совхозуудай партийна организацинууд, ажахын ударидагшад омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Эдэ замай залууршадые колхоз, совхоз бүхэн хүндэтэйгөөр угтажа абаха, зүбөөр хэрэглэхэ, баян дүй дүршэлыень кукурузашадайнгаа ойлгожо абаад, өөһэдынгөө ажал хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхыень туйлаха болоно. Эдэмнай колхоз, совхозуудай хабарай тарилгада, илангаяа кукуруза тарилгада хэр зэргээр бэлдэжэ байһыень шалгаха, дутуу дундануудыень элирүүлхэ, тус дутагдалнуудые усадхалгадань туһалха зорилготой.

Ниитын инспекторнүүд болоһон кукурузашан бүхэн ехэ баян дүй дүршэлтэй, колхоз, совхозуудта ехэ туһа хүргэхэ байһаниинь лабтай. Эдэ нүхэднай өөһэдөө бултадаа кукуруза тарилгада хүсэд бэлдэнхэй, баян ургаса абаха байһандаа найданхай. Хударын совхозой мэдээжэ кукурузашан, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Р. Д. Гонсорунов тарилгадаа хүсэд бэлэмди гэжэ омог дорюунаар хөөрэнэ. Тэрэнэй звено трактор болон бусад машина, техникээ бүрин бэлдэнхэй, поли дээрэ 1500 тонно наг шэбхэ зөөжэ гарганхай, газараа уһалхаар түхеэрэнхэй байна. Тэдэнэр кукурузын газарай гектар бүхэндэ 20—25 тонно наг шэбхэ зөөжэ гаргахаар хараална. Үрэһэ хүрэнгэньшье сэбэрлэгдэнхэй, шанаржуулагданхай. Зуруул хоорондын элдүүрилгэ хэнхэй, тарилгаяа квадратно-гнездовой аргаар тариха байна. Иимэ ехэ үүсхэл оролдолго гаргажа байхадаа жэлһээ жэл бүхэндэ тэдэнэй баян ургаса абахань гайхалтай бэшэ. Кукурузын элбэг баян ургаса үнэхөөрөө кукурузашадай гар соонь байна ха юм. Тиимэ байһаниинь түрүү кукурузашад—замай залууршадай дүй дүршэл дээрэһээ элеэр харагдана.

Иимэ шадамар кукурузашадай—ниитын инспекторнүүдэй баян дүй дүршэлые колхоз, совхоз бүхэндэ үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, 1963 ондо кукурузын элбэг дэлбэг ургаса ургуулжа абаха гээшэ тон шухала зорилго болоно.

Кукурузын тарилгада һайнаар бэлдэхэ шухала хэрэгтэнь колхоз, совхозуудта бодото туһа хүргэхөөр үйлэдбэриин управленинүүдтэ ошоһон ниитын инспекторнүүд — кукурузашадта амжалта хүсэе!

...тура болон искусствын ...онсо туйлалтын түлөө ...нэй шан олгохо тухай

...тура болон искусствын талаар онсо туй...1963 ондо Ленинэй шан олгохо гэжэ ...гай талаар комитедэй тогтооһониинь:

...МАТОВ Чингизтэ — «Хада болон талын ...Джамиля», «Улаахан косынкатай минии ...Тэмээнэй нюдэн», «Түрүүшымни багша») ...түлөө.

...ЗАТОВ Расул Гамзатовичта — «Үндэр ...улэгүүдэй номой түлөө.

...УБОНИС Гедиминасу Альбинодо — Фа...аа унаһан хүнүүдэй дурасхаалда Пир...уурида табигдаһан хүшөөгэй түлөө.

...Н Павел Дмитриевичтэ — мүнөө үе ...үүдэй: М. С. Сарьян, Р. Н. Симонов, ...(М. В. Куприянов, П. Н. Крылов, Н. А. ...шэдэй портрет зураһанайнь түлөө.

...ШАК Самуил Яковлевичта — «Шэлэг...болон хүүгэдэй номууд: «Номхон үль...ман», «Харгыда болоһон ушаралта яба...омгоодой», «Нэгэнһээ арба хүрэтэр», ...а», «Хэн зээрэмхэй ологшо ааб», «А-һаа ...юун аяншалга» гэжэ зохёолнуудай тү-



В. И. ЛЕНИН

РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша П. Васильевай зураг. ТАСС-ай фотохронико.

И. ЛУГОВСКОЙ, Эрхүүгэй поэт

АГУУ ҺҮРТЭ ТАБАН МИНУТА

Үдэр һүни,
Үе сагууд,
Он жэлнүүд
Урдан үнгэрхэл,
Хамта дайлалдаһан
Ханинарнайшье мүнхэрхэл.
Харин лэ хүн түрэлтэн
мартахагүйл хэзээдэ
Агуу һүртэ табан минута!

Бидэнэр, ЧОН-оорхин, һарые
һаралан,
Байгал шадар
Бандидуудые мүрдэн ябаа һэмди.
Нэгэтэ ябатарнай досоомнай харлан,
Уйтай тэрэ мэдээ
Унан дуһан байжа дуулаа һэмди...
Ихэдээ юун болохонь гээшэб?—
Этигэн ябабабди, татаад.
Ильичэй зүрхэн тогтобо!..—гээд,
Игсуугаар поезд гэгээд,
Тала дунда тогтошобо,
Табан минута абяа хатаад!
Хажуудань мори шаргануud
Харгы дээгүүр һубарин зогсошобо,—
Худөө руу
Хүдэлмэришэдэй эльгээһэн
Керосин, зуруул, бүд эд тээһэн
Хамбышад залд гэжэ сошобо:
Яһан хуудаһаар үлеэмэ
Янгяа жабарые хүйтэн гэнгүй,
Таряаша-хасагууд малгайгаа баряад,
Талын шуурган соо зальбараа.

Шуурганшье
Шууяхаа болёод гэб гэнтэ,
Шаналал гашуудалыемнай залгаба.
Сагаан далайһаа Номгон хүрэтэр
Сагланагүй уйдхарыемнай манаба...

Табан агуу,
Табан һүртэ минута үнгэрөөд,
Таряа тээһэн поезд саашаа түерөөд,
Талын хамбы хүдэлбэ наашаа гэртээ...
Тагнуулша бидэнэр лэ улам урагшаа
Табилуулжал мэдэбэбди һүртэй!

Дайсан харала нэрбэн,
Дабхар сохилтоор нисуулбабди...
Эмхэргэн
Эльгэн сэдьхэлтэй Ленин
Эрлиг нохосуудые хайрагүй,
Нигэжэл дарагты гээ һэн!
Тэрэ гэһэнһээ хойшо
Тэнсэлгүй хатуу дайн соогуур,
Тэмсэл, һандарал, үхэл соогуур,
Илалтын хэсүү харгыгаар
Ильичэй зааһан Коммуна хүрэтэр
Эгтээ минуташ тогтонгүйгөөр,
Эрид дабшанабди бидэнэр!

Цэдэн Галсанов оршуулба.

В. И. Ленинэй зохёолнууд буряад хэлэн дээрэ

Коммунис парти байгуулжа, Совет гүрэниие тогтоогоод, манай ороной арад зониие социалис замда оруулһан бүхы дэлхэйн ажалшадай ударидагша, агуухэ багша Владимир Ильич Ленинэй зохёолнуудые өөрынгөө түрэл хэлэн дээрэ уншадаг болоһоор манай республикын буряадууд үнинэй.

Аяар 1930-аад онуудта В. И. Ленинэй «Хүдөөгэй үгытэйшүүлдэ», «Социалис мүрысөөн тухай», «Агуухэ үүсхэл» гэхэ мэтэ зохёолнууд буряад хэлэн дээрэ оршуулагдажа хэблэгдэһэн байна.

Тэрээнһээ хойшо 30 гаран жэл соо В. И. Ленинэй зохёолнууд буряад хэлэн дээрэ ходоодоо гаражал байдаг. Һүүлшын хэдэхэн жэлэй турша дотор В. И. Ленинэй зохёолнуудай суглуулагдаһан иимэ номууд хэблэгдэнхэй гэбэл: «Шажан тухай», «Коммунис ёһоной хүмүүжүүлгэ тухай», «Ажалай бүтээсэ тухай» болон бусад. Эдэ суглуулбаринууд дотор «Совет засагай ээлжээтэ зорилгонууд», «Залуушуулай союзуудай зорилгонууд», «Пролетаридай культура тухай», «Хуушанай байгуулалтые бута сохёод, шэнэ юумые зохёожо эхилхэ» гэхэ мэтэ В. И. Ленинэй олон зохёолнууд оруулагданхай.

Мүнөө коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа байһан үедэ Владимир Ильич Ленинэй иимэ зохёолнуудые уншахадань ажалшадай үдэр бүриинь ябадалда заабари боложо үгэдэг гээшэ.

Тэрээнһээ гадна В. И. Ленинэй «Хуряангы намтар» хэблэгдэжэ гаргагданхай.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 93 жэл болоһонтой дашарамдуулан, Культурын байшан, клуб, библиотекэ мэтэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд номуудайнгаа сангуудые уудалжа, багша, Ленинэйнгээ зохёолнуудые гаргажа, тэдээн тушаа хөөрэлдэхэ, бүри олон хүнүүдэй уншахыень туйлаха бэзэ гэжэ найдагдаха байна.

Б. Мужанов.

Харата муухай хэрэг хэгдэбэ

ЛОНДОН, апрелиин 20. (ТАСС). Рейтер агентствын Мадридһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Испаниин коммунис партиин Центральна Комитедэй гэшүүн Хулиан Гримау мүнөөдэр үглөөгүүр саазлагдан алагдаа гэжэ тэрэнэй адвокат журналистнуудта мэдээсэбэ.

Испаниин ёһото патриодто толгойн сааза хүүлхэгүй гэһэн түрүү үзэлтэй бүхы дэлхэйн зоной, олониитын түлөөлэгшэдэй буруушаалгые хараадаа абангүй Испаниин фашистнууд энэ харата хэрэгээ бэелүүлээ.

Генералиссимус Франсиско Франко Баамонтда

Дээдэ тушаалта танда,

Граждан дайнай үедэ хэһэн ябуулгынгаа түлөө гэһэн хэбэртэйгээр Хулиан Гримау гэгшын саазалан алуулхаар Мадридта шиидхэгдэһэн тухай мэдээсэлые би мэнэ һая абабаб. Энэ мэдээсэл һайн һайхан сэдьхэлтэ бүхы хүнүүдэй һанаа сэдьхэлые ехээр зобоонгүй байжа шадахагүй. Испанида граждан дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр 25 жэлэй үнгэрөөд байхада хүниие сэрэгэй үеын хуулинуудай ёһоор сүүдлэһэн ябадалые гүрэнэй аша туһа хараһан ямаршье шалтагаар тайлбарилхын аргагүй.

Энэрхы сэдьхэлэй болон хүн ёһоной мэдэрэлые хүтэлбэри болгон энэ шиидхэбэриие болюулха, Хулиан Гримау гэгшын ами наһые абарха тухай ехэ гуйлтатайгаар би танда ханданаб. Танай зүгһөө иимэ энэрхы сэдьхэлтэй алхамай хэгдээд байгаа һаа, бүхы оронуудай үргэн олониитэ ехээр һаналаа ханан угтаха байгаа гэжэ би гүнзэгыгөөр этигэнэб.

Н. ХРУЩЕВ.

Испаниин патриодуудые сүлөөлхэ!

МОСКВА, апрелиин 19. (ТАСС). Советскэ Союзай Геройнууд Б. А. Смирнов, Ф. И. Кравченко, С. М. Кривошейн, С. А. Ваупшасов болон республиканска Испаниин армида урдань һайн дурааараа алба хэһэн бусад совет хүнүүд хадаа франкистска Испаниин түрмэнүүдтэ зэбожо, тулижа һууһан бүхы хүнүүдые сүлөөлхэ эрилтэ хэнэ.

Испаниин баатарлиг хүбүүдые демократическа эрхэ сүлөөгэй, өөрынгөө арадай зол жаргалай түлөө тэмсэлшэдые зэрлиг муухайгаар доромжолжо байһан тухай мэдэхэдээ бидэнэр угаа ехээр уур сухалаа хүрөөбди гээд урдын һайи дуратан өөрынгөө мэдүүлгэ соо бэшэнэ. Испан арадай үнэн сэхэ хүбүүн, Испаниин коммунис партиин Центральна Комитедэй гэшүүн Хулиан Гримау гэгшые саазалан алаха гэһэн шиидхэбэри франкистска алууршад гаргаа. Баһа нэгэ шэрүүн шанга гэмтэ ябадал хэгдэбэ!

Хулиан Гримау тушаа гаргагдаһан хуули бусын шиидхэбэриие болюулха, Испаниин патриодуудта эсэргүү хашалта хэһээлтэнүүдые зогсоохо тухай бидэнэр эрилтэ хэнэбди. Хулиан Гримау гэгшые, фашизмын һабарта ороһон бусад хүнүүдые сүлөөлхэ тухай бидэнэр эрилтэ хэнэбди гэжэ Испанидахи революционно сүлөөрэлгын дайнда хабаадаһан совет хүнүүд мэдүүлнэ.

ТАРБАГАТАЙДА ТАРИЛГА ЭХИЛЭЭ

Эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтахань

Наранай элшэ үдэр ерэхэ бүри улам хурсадажа, хабарай урин дулаан саг газаа орожо ерэбэ. Һаяын үдэрнүүдтэ хабарай тарилгын харюусалгатай хүдэлмэриие эрхим бэлэдхэлтэйгээр хүлеэжэ байһан колхоз, совхозуудай механизаторнууд трактор болон хүдөө ажахын бусад машинануудаа поли дээрэ гаргаад, газар тарялангаа элдүүрилжэ эхилбэ.

Байгша ондо орооһото, бобово ургамалнуудай үндэр баян ургаса хуряаха гэһэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тула Хүдэриин совхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Мүнөө эндэ борной шэрэһэн хэдэн агрегалуудые поли дээрэ гаргажа, шиг нойто барилха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байнхай.

Мүнөө тус совхоздо бүхыдөө 1000 гаран гектар газар борнойлогдоо. Эрхим механизаторнууд Г. Очиров, В. Зимирёв болон бусад үдэр бүриингөө даабариие 120—130 процент дүүргэнэ.

Совхозой суута механизатор Михаил Васильевич Зимирёв иигэжэ хэлэнэ:

— Энэ жэлэй хабар хүйтэхэн байна гээшэ ха. Газарнай һайса гэдээдүй. Тиимэһээ хахалалгандаа үшөө ороодүй байнабди. Һаянай борнойлго, лущени гэхэ мэтын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулнабди. Жэшээнь, би Боолтын-Шугы гэдэг поли дээрэ борнойлноб. Халаанайнгаа даабари 135 процент дүүргэнэм. Мэнэ иигээд, газарай гэдэхэтэй адли, хахалжа эхилхэмнай. Хабарайнгаа тарилгые һайн шанартайгаар, богони болзор соо дүүргэхэ зорилготойбди. Түлишэ болон тоһодолгын хэрэгсэл нилээд алмахабди.

Нигэжэ совхозой механизаторнууд долоон жэлэй түсэбэй табадахи жэлэй хабарай тарилгые үсөөхэн үдэр соо дүүргэхээр бэлэн.

И. Жамьянов.

Хяагта.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхоз апрелиин 18-да эртын тарилга эхилбэ. Энэ колхозой хоёрдохи отделениин механизаторнууд Куналейка гэжэ газарта 100 гаран гектар шэнисэ тариба. Зураг дээрэ: тракторист Николай Степанович Редикальцевай агрегат шэнисэ тарижа ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.



„ЛЕНИН—МАНАЙ УХААН, ХҮСЭН, ЗЭБСЭГ...“

В. МАЯК...

Дэбжэлтын замаар...

Мухар-Шэбэрэй миллион... Хоёр миллион пүүд Мухар-Шэбэрэй тарян һанда тушаагдаа. Иигэжэ гансахан аймаг бүхы республикын гүрэндэ тушааха оробһо таряанай дүрбэнэй нэгэ хубиие дүүргэжэрхёо.

Мухар-Шэбэрэй таряан... Түгэнын таряашад... Колхоз, совхозуудай дундаршагүй ехэ баялиг! Хүн зоной сэдьхэлэй баялиг! Аба ороноо амжалтата ажалаараа алдаршуулһан бодото таряашадай зүрхэнэй дундаршагүй дэлгэр һайхан дэлисэтэ баялиг. Олониитын үндэр арюун хэрэгтэ «Знамя Ленина» колхозой гэшүүдэй оруулалта ехэ юм. Агуу багша Ленинэй нангин туг дээрэ үргэһэн үргэн олон ажалша зон таряашан алдараа үнгэрэгшэ намар нэрэтэй түрэтэйгөөр мүнхэлбэ.

«Эхэ орондоо эрхим шанарта таряан!» гэһэн уряалай үгэнүүд колхозой таряан ажалай түб болохо Номоог Толгойдо эршэтэ хонгёогоор дуулдажа байгаа бэлэй.

Хүн боложо хүлөө
шоройдоһоор
Хүндэлэн Түгэнын хойморто
Таба зургаан хадануудтай
Танилсаһан түүхэтэйлби.
Үндэр шобхо
Үлзытэ уула,
Байсата хангил
Баян Улаан,
Эгсэ бүүргэтэ
Эмээлтэ дабаан,
Табхагар монсон
Тарбагата,
Баржан һайхан
Бажагар хада —
Нютагайм нэрые мүнхэлэн,
Нангин харуулда жагсадаг.
Үргэн Түгэнэдөө энэ жэл
Үзөөгүй юумэе үзэжэ
гайхааб.
Шэнэ хадын бии болохые
Шэлээ аршан, аршан
хараав.
Алтан намарай намжар
сагта
Арад олоной нюдэн дээрэ
Үндэр хада бодожо ерэбэ,
Үнгын һолонгоор гэрэлтэбэ.
Обооро обоорһоор
мандайһан
Ороһон хадын арюуниинь
бэ!
Орьёлмо эдэбхеэ
мандуулһан
Омог нүхэдэймнай
сарюуниинь бэ!

Шара набшын халуунай хаһада шамбай шүрбэһэлиг колхознигууд Түгэнэ нютагаа суурхуулжа шадаа һэн: «Знамя Ленина» колхоз 5300 га тарилгынгаа талмай дээрэһээ гектарай дунда зэргээр 13,4 центнер таряа хуряаба. Аба һайхан оронойнгоо амбаарта 27 мянган центнер ороһо тушаажа, нютагаймни таряашад абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Энэ жэлдэ тариха 6800 гектар газарай үрэһэ хүрэнгэ сүм хаагаад, колхознигуудтаа 15 мянган центнер ороһо хубааба. Үрэжэлтэ һайхан үргэн уужам Түгэнын тала, шинии алдарые имагтал шүлэг дуугаар магтахаар даа. Бүтээн байгуулхы ажалаараа нютагаа баяжуулһан, сагаан сэдьхэлээрээ нэрээ нэрлүүлһэн ажалша бүхэриг таряашад, танай урагшаа һанаата үүсхэл зоригжолто ажалые юунтэй жэшэлтэйб! Коммунизм тээшэ эрид шууд алхамаар зориһон замаймнай залууршад таанад мүн бшуут. Нёдондо жэлдэ урдалһан эршэ шандааһаяа һуладхангүй, мүнөө түгэс бэлэдхэлтэйгээр хабарайнгаа тарилгада орохо дохёо хүлеэжэ, зэһэшоод байхыетнай хараңаб. Шэг шарайдатнай — эрид шиидэнги баатар зориг, харасадатнай—сухарихые мэдэхэгүй галта тэгүүсхэл!

Манай буряадые хэр угһаа хойшо малша арад гэжэ маша зүб нэрлэдэг. Нээрээшье, табан хушуун мал гээшэ хүдэлмэри ажалаймнай һүлдэ тэмдэг болодог бшуу. Адууһа малаймнай эгээл хүндэтэ — морин эрдэни тухай хэды олон дуун дуулагдадаг, үльгэр хөөрэлдэдэг, оньһон сэсэн үгэ, юрөөл хэлэгдэдэг, таабари таагдадаг гээшэб! Эдэ бүгэдэмнай малша буряадта магтаал соло болоно ха юм даа.

«Знамя Ленина»—хүгжэнги мал ажахын, илангаяа хонин ажахын шэглэлтэй колхоз. 1963 оной богоһо дээрэ колхоз 22 мянган толгой хонитой байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ артелиин малшад 4 мянга 14 центнер мяха гүрэндөө тушаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ бэлэй.

Һубай малые бойжоруулан тарғалуулдаг малшад эрхим һайн ажалаараа магтуулхал ёһоороо магтуулаа һэн. Үхэршэн коммунист Дарнеев, наһажаал хонишон Нима Тогмитов колхозой малые нёдондо зун намартаа шахан тарғалуулаад, амидынь шэгнүүрые ашагүйгөөр дээшэлүүлэн, гүрэндөө тушаажа, түсэбэй дүүргэлтые хангаһан байна. Үнэн сэхэ хүдэлмэреэрээ нютагтаа алдаршаһан Д. Э. Эрдынеев мүнөө колхозойнгоо 4-дэхи согсолмол бригадын бригадир болгогдон дэбжүүлэгдээд, совет үргэн арадтаа шадаал һаа ехэ һү, мяха, нооһо үгэхын түлөө тэмсэлдэ олон ниитэ ажалшадаа ударидан хүтэлбэрилжэ байнхай. Тиихэдэ дүй дүршэл ехэтэй хонишон Н. Т. Тогмитов гүрэндэ тушаагдаха ондоо бүлэг һубай хонидые бойжуулна.

Жэлэй эхинһээ хойшо колхозой хонишод 9500 хурьга абаад, бүрин бүтэн түлжүүлжэ байна. Харгааһатын хонишон Чимитсэрэн Гомбоевой отара зуун эхэ хониноо зуун хурьга абажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ.

Арба мянган хурьган. Энэмнай—колхозой малай ниитэ тоо дээрэ нэгэ жэл соохоно нэмэри болоһон 10 мянган хонин гээшэ бшуу. Энэмнай—үбэлэй шуурга һалхиие, зунай шанга халууниие, хабар намарай хубилгаата уларилые үсэд нэтэрүүгээр дабажа гарадаг үгэ дуу үсөөнтэй малшадай байгуулһан гайхамшагта баялиг.

Агуу Ленин багшынгаа алдар нэрэдэ шүтэһэн, нарандал гэгээн нангин хэрэгтэнь түшэһэн «Знамя Ленина» колхоз иигэжэ хүгжэлтэ дэбжэлтынгээ түлэг дунда дабшажа ябана. Энэ эрид шууд дэбжэлтын залуур—коммунизм байгуулха агуу Программа баталан абаһан алдарта Коммунис партиин XXII съезд!

Гунга Чимитов.

Хаа хаанаһаа...

ШЭНЭ НОМУУД

УЛЬЯНОВСК, (ТАСС). «Ульяновск — В. И. Ленинэй түрэһэн нютаг» гэһэн суглуулбарииие областиин номой хэблэл гаргаба.

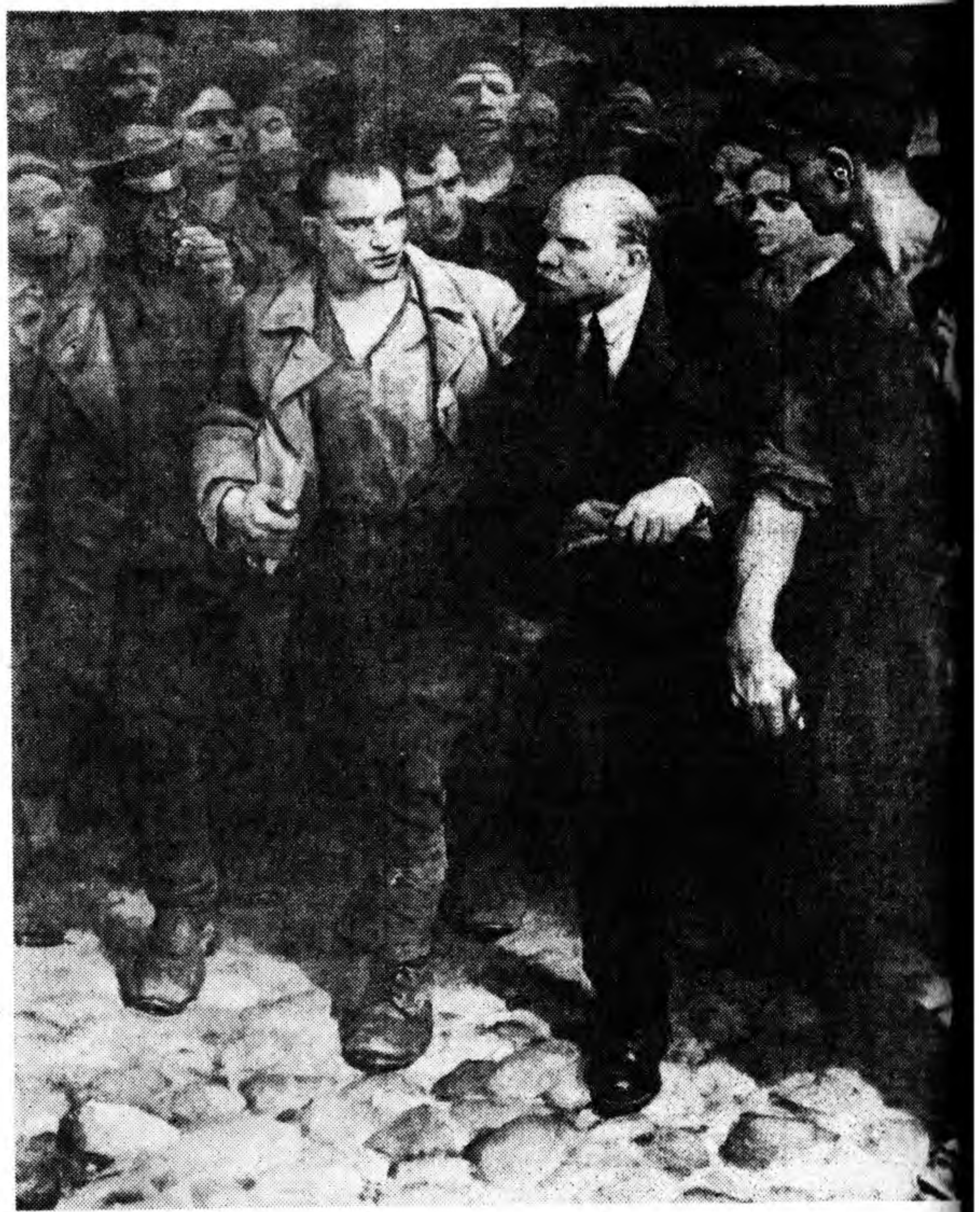
Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 93 жэлэй ойдо бэлдэхэтэй дашарамдуулан, В. И. Ленинэй музейн Ульяновска филиалда табигдаһан зүйлнүүдые тайлбарилһан бэшэг мүн лэ толилогдоһон байна. Владимир Ильич Лениние хараһан, уулзаһан хүнүүдэй хөөрөөгөөр научна хүдэлмэрилэгшэд, музейн лекторнууд «Ульяновтанай бүлэ» гэжэ ном бэшэһэн юм. Энэ номынь дахин нэмэгдэжэ, һаяшаг хоёрдохёо гараба.

КРУПСКАЯГАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ҮЙЛСЫН НЭГЭ ГЭРТЭ

УФА. (ТАСС). В. И. Ленинэй гэр-музей эндэ бии юм. Һурагшад, хүдэлмэришэд, коммунис ажалай бригадануудай гэшүүд үдэр бүри эндэ ерэдэг. Владимир Ильич Ленинтэй уулзаһан, үгэ хэлэхыень дуулаһан үнинэй большевигүүд революциин вождь тухай музейдэ ерэгшэдтэ хөөрэжэ үгэдэг байна.

Надежда Константиновна Крупская эндэ сүлэгдэһэн байгаа. Владимир Ильич Ленин 1900 ондо Уфа город ерэһэн түүхэтэй. Владимир Ильич эндэхи социал-демокрадуудай уулзажа, «Искра» гэдэг бүхэроссин политическэ газетые хэблэн гаргаха түсэбые тэдэнтэй зүбшэн хэлсээ һэн.

Ленин Крупская хоёрой ажаһууһан, сугтаа ажаллаһан гэрыень городой ажалшад гамтайгаар хамгаалан хаража байдаг. Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 93 жэл гүйсэһэнэй ойе угтуулан, энэ музейдэ тусхай выставкэнүүд нээгдэнхэй. Башкир хэлэн дээрэ Уфа городто гараһан В. И. Ленинэй зохёолнууд тэндэ табигданхай.



«Ленинтэй хамта» — уран зураааша В. А. Серовой картина, энэнь 1963 ондо Ленин... хын тулада зууршалагданхай.
ТАСС-ай ф...

Ж. БАЛДАНЖАБОН

Ленин бэгша

(ДУУН)

Багша Ленинэй баатар мүнхэ нэрээр
Баяр жаргал бадаран байнал.
Жаргал дуунай хүгжэм һайхан аялгаар
Жагсаал манай бэхижэн байнал.
Дуулая, нүхэд, бултаараа
Дорюун хонгёо дуунуудаа:
Ленин багша — манай тугнайл,
Ленин — мүнхэ нарамнайл!
Ашата Ленинэй алдар суута нэрээр
Амжалтамнай ерэдэг байнал,
Ирагуу дуугаар элдэб олон яһатан
Ильич тухай дуулажа байнал.
Дуулая, нүхэд бултаараа
Дорюун хонгёо дуунуудаа:
Ленин багша—манай тугнайл,
Ленин—мүнхэ нарамнайл!
Эсэгэ Ленинэй энхэ мүнхэ нэрээр
Эршэ хүсэн орьёлон байнал.
Хамтын ажал коммунис ёһоор эбхэрээд,
Хараа түсэб бэелжэ байнал.

Ч. ГОМБОИН

Ленинэй нэрэмжэтэ...

1918 оной юрын лэ үдэр Москвагай нэгэ захаһаа нүгөө заха хүрэтэр хангир-янгир һалирдаг трамвай юрынгөөл зангаар алхижа ябаа һэн. Хүн зон үсөөн, дэлгүүр ошожо ябаһан эхэнэрнүүд, хүгшэд—бэшэ зон трамвай соо үгы. Зүгөөр Москвагай баруун урда үзүүр дүтэлхэ бүреэ трамваймнай хүн зоноор дүүрэжэ эхилээ һэн. Буу шуу үргэлһэн солдадууд, һаяхан халаанһаа гараһан, хубсаһаяашье һэлгэжэ үрдеэгүй хүдэлмэришэд, далайн һалхинда хүрилшэһэн нюуртай матросууд бултадаа нэгэл газар зориһон хэбэртэй хүхюун зугаатай ябаад һэн. Һаруул мантан сонхонуудтай гурбан дабхар гэрэй хажууда эдэ зонууднай бүгэдэ трамвайһаа бууба. Мүнөөдэр эндэ Ильич үгэ хэлэхэ байһан юм.

Ленин ендэр дээрэ гаража, элидхэлээ эхилбэ. Хэдэн мянгаад зон агуухэ багшынгаа үгэ бүхэниие абяа аниргүй анхаралтайгаар шагнажа һуугаад һэн. Элидхэлэй дүүрэмсээр эдэ зон эндэһээ сэхэ байлдаанда орожо, эрхэ сүлөө, Эхэ орон, «һураха, амарха, ажаллаха» эрхын түлөө тэмсэһэн түүхэтэй... Иигэжэ шэнэ ерэгшэдтэ ахамад нүхэд хэлээд, саашань институдтай танилсуулжа эхилдэг бэлэй.

Ильичэй хоёр дахин элидхэл хэһэн энэ гэр соо мүнөө багшанарай гүрэнэй дээдэ һургуули байрлаһхай. Ленинэй нэрэмжэтэ институт.

Владимир Ильич Ленинэй түрэһэн үдэр, апрелиин хорин хоёрто институдай дурасхаалта үдэр болодог. Энэ үнинэй гурим заншал болонхой. 1954 оной апрелиин хорин хоёрой дурасхаалта үдэр һанаандам ороно. Бидэнэр, нэгэдэхи курсынхид, Ленинэй аудитори соо сугларaa һэмди. Хододоо шог зугаатай, шуугатай ябадаг студентнүүд мүнөөдэр аалин, томоотойнууд байгаа бэлэйбди. Хамта һурадаг нүхэдэйнгөө нюурнуудые шэртэн хараңаб. Холын Солонгос оронрой хүбүүн Цой... Юун тухай бодоно хаб энэ хүбүүн. Америкын булимтарагшадтай эрид зоригтойгоор тэмсэһэнэйнгээ түлөө Цой орденоор шагнагдаһан юм. Холын Москвада эрдэм бэлиг шудалаад, нютагаа бусажа, түрэл арадтаа хамаг һуралсал шадабаряа үгэхэб гэжэ бодоно ха гү. Нүхэдни, нүхэдни... Вьетнам хүбүүн И Минь, хитад Ли Чжо, аргентинын Джон Ковальчук, немец басаган Дани Вальтер—түбиин найман зүгһөө сугларһан хүбүүд, басагад. Ондо ондоо яһанай, абари зан, заншалнуудаараа ондоонуудшье һаа, нэгэл юумэн тухай бодонобди. Агуухэ Революци тухай, Эрхэ сүлөө тухай, Ленин тухай. Табан жэл мэдэгдэнгүй үнгэрхэ. Бидэнэр багшанарай диплом абанхай нютаг нютагтаа таран ошохобди.

Мүнөө хаана хабта, хүндэтэ нүхэдни? Хаанашье ябаа һаа, Ленинэй нэрэмжэтэ институдайнгаа нэрэ соло алдангүй ябанат гэжэ үнэн зүрхэнһөө этигэнэб. Манай институт дүүргэһэн хүбүүд, басагад Буряад республикадамнайшье ажаллажа байнхай. Улаан-Үдын һургуулинуудта Том Шангаев, Света Гармаева, Алла Тугутова багшална. Ленинэй нэрэмжэтэ институдай аспирантура дүүргэһэн Александр Соктоев мүнөө Улаан-Үдын багшанарай дээдэ һургуулида ажаллана.

Үнгэрэгшэ ж... риин нэгэнэй үд... институдтаа яба... яһанай хүбүүд, ... луун африкынхи... америкынхид—н... сынхид сугларa... Түрүүшын хонхо... раш, шараш тол... хэйн найман ... хүбүүдэй юрьел... аудитори руу ор... хаһаншье, баяр... шье нюдөөр хар... лэйб. Түрүүшын ... шахын урда т... эдэ залуушуудта... соо Ленин хоёр ... хэл хэһэн юм ... агуухэ багшын... раха, һураха» гэ... дабтаха. Энэ м... дай үнинэй гури... лоһон юм.

Табан жэл мэ... гэршэхэ. Мүнөө ... хэшээлдэ һууһан ... нютаг нютагтаа ... Зүгөөр хаанашье ... агуухэ Ленинэй ... институдай нэрэ... гүй, Ленинэй һу... низмын суртал ... дэлгэрүүлэн яба... зүрхэнһөө этигэ...



Кремль соо үнгэргэгдэһэн субботнигто В. И. Ленин хабаадалсажа байна. Уран зурааша П. Васильевай зураһаа буулгабари.
ТАСС-ай фотохронико.

Ч. НАМЖИЛОВ

АГУУЕХЭ ЖЭШЭЭ

Гэшүүһэ, мүшэрыень яралтайгаар шулаһан
Гэрэй ханын модон байгаа юм гү?
Али мэнэ гэһээр табигдаха шэнэ рельсын
Аха һанаха үбилтэнь юм гү?
Нэгэ талаһаань Ленин лаб гэшээр үргэнхэй,
Нүгөө тээһээнь—юрын нэгэ ажалша,
Бүхы шадалаараа хүлэртөөрөө тэлэнхэй,
Бүхын татаад ябаһыень һанагшаб.
Гараа батшын заахананшье һуладхаа бол,
Газар руу һолжорхол бүрэмнөөнь гулгаад.
Нүгөөдынь бүдэрбэл, бүришье ехэ оһол—
Нүхэрнай гэмтээжэ магад нюргаа.
Аадарай үүлэн дээрэһээнь руу һанжанхай,
Аянгын һомон нэрьехэеэшье байг,
Ажалша ханинарнай урагшаа дабшанхай,
Алхаса бүхэниинь хүдэр шамбай.
Эндэһээ залгуулан ажалнай эршэдэһээр,
Эзэн болоол алиш булан тохойгоор:
Эбтэй хүнүүд хүдэр гараараа шэнэдхээ
Элһэн талаяа, нэлэнхы бүтүү ойгоо.
Хэды дахин тэрэ гэһээр наран мандааб,
Хэр ехэ уһан урдааб иишэ тиишээ?
Удаан болохо бүреэ уряалан дуудаа,
Улам хүсэтэйл Ильичэй агуу жэшээ.

КОММУНИЗМЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛЭЙ

Владимир Ильич Ленинэй алдар нэрэнь илангаяа ехэ ннаг дуратайгаар, юунтэйшье сасуулашагүй хүндэтэйгөөр үеын үедэ дабтагдан дурсагдан байхал! Ниитын хүгжэлтын эрид хубилалта, капитализмын хосоржо, коммунизмын мандаһан шэнэ үе сагай эхиниинь ажалша бүхы зондо айхабтар үнэтэй энэ нэрэтэй холбоотой юм. Агуу Ленин шэнэ общество байгуулха арга замые шэнжэн олохоһоо гадна, тиимэ общество байгуулгын асари ехэ хүдэлмэриие ударидаһан, манай орон дотор бодхоогдоһон социализмын ордоной һууриие табилсаһан юм.

Научна коммунизмын үзэл сурталые революционно ёһоор бодото дээрэнь бэелүүлһэн мүнхэ Ленинэй гайхамшаг баатаршалгые совет арад, бүхы түрүү хүн түрэлхитэн хэзээдэшье мартахагүйл. Владимир Ильичэй бүхы ажал ябуулгань революционно творчествын эрхим жэшээ мүн.

Ленинизмын энэ творческо үг удхые, гүн бодолые манай парти XX, XXI, XXII съезднүүдэйнгээ шиидхэбэринүүд дотор, шэнэ Программа соогоо бэелүүлээ. КПСС-эй гурбадахи Программа ленинизмын хүгжэлтэдэ шэнэ алхам болоно.

Социализм байгуулха гээшэ угаа бэрхэтэйшье, тон арюун нангиншье хэрэг мүн гэжэ Ленин заадаг бэлэй. Октябриин хубисхалай илаһанай һүүлээр социализм, коммунизм байгуулхын тула ударидажа, байгуулжа һураха, ажахыгаа хүтэлбэрилжэ һураха гэһэн шэнэ зорилго коммунистнуудай урда табигдана гэжэ Владимир Ильич дабтан дабтан хэлэдэг һэн. Энэ зорилгоор В. И. Ленин хүтэлбэрилгын эгээн һайн онол арга бэдэрхэ, хүтэлбэриие үйлэдбэритэй тон дүтэ болгохо хэрэгтэ онсо анхарал табидаг байгаа. Гүрэнэй аппарадые олониитэ зонтой хайшан гэжэ дүтэ болгохоб гэбэл, «...гүрэнэй гол ячейкэнь территориальна округ бэшэ, харин үйлэдбэриин единицэ (завод, фабрика) мүн»,—гэжэ Владимир Ильич бэшэнэ. (Зохёолнуудайнь том 29, хууд. 106).

Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр өөһэдынгөө бүхы эмхинүүдые болон хүтэлбэрилхы зургаануудые үйлэдбэриин гуримаар шэнэдхэн хубилгахадаа, манай парти Ленинэй заабаринуудые хараадаа абаа юм. Иигэжэ шэнэдхэн хубилгахадань арадайнгаа ажахые, бүхы ороноо улам шадамар һайнаар хүтэлбэрилхэ арга партидамнай олгоно.

Сталинда һүгэдэн шүтэлгын хойшолонгые зайсуулжа, партимнай арад зоной зохёохы хүсые бадаруулаа, коммунизм байгуулгын асуудалнуудые бодото һайнаар шиидхэжэ, шадаха хүнүүдээ ажахын шухала шухала һалбаринуудай хүтэлбэридэ табяа. Ажахын ямар нэгэн һалбариие толгойлдог коммунист үйлэдбэреэ тодорхой һайнаар заатагүй мэдэхэ зэргэтэй гэжэ Ленин тоолодог бэлэй.

Ганса нэгэн хүнүүдтэ һүгэдэн шүтэлгын үедэ хүтэлбэрилэгшэдэй миил захираад зандараад ябадаг ушарые манай парти эрид шууд буруушаан болюулаа. Совет хүн бүхэн «өөрын арга боломжотой байдаг» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ Никита Сергеевич Хрущевой хэлэһэниинь шэнэ байдалаа зохёогшо арадай барагдашагүй ехэ революционно творчествые партиин мэдэрдэг ябадалай эли тодо гэршэ мүн. Хүтэлбэрилэгшын нэрэ зэргэ абажа ябаха гээл һаа, хүсэ шадалаа мэдэрхэдэнь хүнүүдтэ туһала, тэрэ хүсэ шадалайнь задаран бадархада туһала гэһэн тобшолол Никита Сергеевичэй хэлэһэн үгэһөө хэгдэхэ байна.

Олониитэ зониие һургаха, мүн тэдэнһээ һургаал абаха гэһэн заабари ленинскэ хүтэлбэриин гол шухала шэнжэ шанар мүн. Ороно... лай үндэһэн шу... нүүдые шиидхэ... багшамнай хүд... ряашанай бэш... нэй хэлэһэн ду... нютагай дүй дү... даа абадаг һэн.

Партимнай о... холбоо бариса... ёһоор бэхижүү... зүбшэжэ комму... ха зорилгонууд... КПСС-эй полит... хала асуудалну... дай үзэмжэдэ ... гэн ниитэ улад... дэг ленинскэ ё... но-гүрэнэй хин... бигдадаг боло... гүн дунда яба... дэлмэри хэхын... гуурһа эрээл... һуудаг, хойро... гаргадаг яба... партимнай, тэр... на Комитет ... тэмсэнэ.

Социалис о... хубида—эконо... идеологидо—л... рилхы үүргын ... Ленин үндэһ... Социалистиче... на идеологину... ёһоор зэргэ ... оролдогшодой ... шангаар тэмс... тературна а... тийна хүдэл...

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной апрелиин 21.

«КРЕМЛЬ СООГУУР ЯБАЖА СЭНГЭНЭ»

Һангин дурасхаалта кинокадрнууд яажа буулгагдаа һэм

...Центральна ...тудгүй нэ- ...Тиигэбэшье ...зээн соо ...Энэм- ...шуу. Вла- ...байха ...кино эндэ

...унтарна. ...арад зо- ...үгэ хэлэжэ ...минута соо ...гэртээ бай- ...хыень дуу-

...ай, ерээдүй ...олоо таби- ...эр манай бо- ...хэйл даа. ...фильм хара- ...оной нама- ...үдэр Кремль ...р Ильичэй ...ь харуулһан ...хагүйл. Ле- ...пальтогүй, ...ай, уринаар ...харагдана.

...кино буулга- ...һонирхолтой. ...муухайгаар ...хай мэдээсэл ...хүндэ хүшэ- ...юм. «Прав- ...бүхэндэ агуу ...йһан тухай ...Ильич эдэ- ...шан арадай ...рохонь ааб ...улеэжэ ядан ...ининэй бэеын ...тухай мэ- ...һан эрилтэ- ...ходо орожол ...шэнэй деле- ...байдаг бэлэй. ...авдада» иимэ ...«Нүхэр Ле- ...араа, сентяб- ...имир Ильич ...ис партиин ...итедэй ээл- ...түрүүшын

...дэ гэнтэ баяр- ...а Комитедэй ...шалтагаа- ...атаһанаа ду- ...бусаһандань ...аа халуунаар

...Москва баг- ...һаядаа уулза- ...ар болобо. ...ара болоогүй- ...нэгэн митинг ...э шадахагүй ...эһэн байгаа. ...Кремль соо ...ые яажашье ...улгаад, плен- ...омсоороо хү- ...үбүүдтэ ха- ...ломжо ороо

...хайшан гээд ...Ленин карточ- ...а дурагүй бай- ...ндөө мэдэдэг ...кинокамерай ...эгүйнь мэдээ- ...эһээ Влади- ...газаа гараад ...ань буулгаха ...гаа.

Наратай дулаан нэгэ үдэр В. Д. Бонч-Бруевичтай киногой хүдэлмэрилэгшэд болзолдоод, Кремль соо орохоор уригдаһан байгаа. Эдэнэр Ленинэй ябадаг газарнуудта аппарадуудаа тараажа табяад һэн.

Час багта заатагүй газаа гаража сэнгэхэ ёһотойт, тиигэжэ врачнууд шанга эрилтэ хэнэ гэжэ Бонч-Бруевич Владимир Ильичтэ һануулаа бэлэй. Тэрэл сагтань Ленин түргэнөөр бодоод, малгайгаа абаад, иигэжэ хэлээ һэн:

— Пальтогүйгөөр ошохомни: мүнөөдэр ехэ дулаан гоё үдэр болоо!

Бонч-Бруевичтай хөөрэлдэһөөр Ленин гаража ерээд, асфальтаар хушагдаһан харгыгаар Царь-пушка тээшэ шэглэбэ. Эгээл энэ үедэнь олон тээһээнь Ильичые буулгажа абаһан байгаа.

Ильичые гансаарайнь буулгуулхын тулада Владимир Дмитриевич аалиханаар хажуу тээшээ холодоо һэн. Теэд энээнииненьшье Ленин харааһаа алдахань һэн гү даа:

— Үгы, тамнай юундэ холодобод? Ябаха, сэнгэхэ гээ һаа, хамтал ябаял!

Иигэжэ хөөрэлдэһөөр Ильич Царь-пушкада ойртожо ерэбэ. Тиихэдэнь Владимир Дмитриевич саащаа ябахыень дурадхаба.

— Һайн лэ байна, теэд хүрөө ха даа: дүрбэн час болотор юу-хээ бэшээд, үшөө хоёр хүнтэй уулзаха хэрэгтэй байнаб, ерэхэ ёһотой һэн,—гээд Ленин мэдүүлбэ.

Һөөргөө бусалгандаа хэдэн арбаад алхам хээд, Владимир Ильич иигэжэ хэлэбэ:

—Харагты даа, тэрээ тэндэ хэн бэ даа нэгэн гүйжэ ябана, нюргандаа юуб даа зүүнхэй. Ээ, энэшни киношник лэ!..

— Тон зүб лэ даа,—гэжэ Бонч-Бруевич зүбшөөбэ. Энэтнай кинооператор. Танине буулгаа...

— Теэд танда хэн зүбшөөбэ гээшэб? Та намда урид хэлэхэеэ яагаа һэмта?

— Юуб гэхэдэ та буулгуулхаяа ошохогүй байгаа ха юмта даа, теэд энэмнай аргагүй хэрэгтэй болоод байна.

— Ошохогүй гээшэтнайшье үнэхөөрөөл зүб даа, ошохогүйл байгааб. Теэд намайе та мэхэлбэ гээшэ гүт? Владимир Дмитриевич, энэмнай юун болоно гээшэб?—гээд Ленин асуугаа һэн.

— Танине яагаашье хадаа хүдэлмэришэдтэ харуулха шухала болоод байгаал. Та үшөө гурба һара үгэ хэлэжэ шадахагүй байналта...

— Хэрбээ энээнэй хүдэлмэришэдтэ хэрэгтэй болоо һаань, та гэмээ, сагааруулбалта даа...—гэжэ Ленин хэлээ һэн.

Иигэжэ буулгаһанай һүүлээр нэгэ хэды болоод, Москвагай хүдэлмэришэдэй кинотеатрнуудай экрануудта, һүүлээрнь хаа хаанагүй «Владимир Ильич Ленин Кремль соогуур ябажа сэнгэнэ» гэһэн киножурнал харуулагдадаг болоо бэлэй.

В. КНЯЗЕВ,
ТАСС-эй корреспондент.



В. И. Ленин таряашадай түлөөлэгшэдтэй уулзажа байна.
ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕДҮҮДЭЙ АЖАЛ ХҮДЭЛМЭРИДЭ ОЛОНИИТЫЕ ҮРГЭНӨӨР ХАБААДУУЛХА

Ажалшадай депутадуудай аймачна, районно болон городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудай секретарьнуудай семинар һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Шэнэ эрхэ байдалда нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай ажал хүдэлмэрине эмхидхэхэ шэнэ онол арганууд тухай һонирхолтой хөөрэлдөөн тэндэ болобо. «Нютагай Соведүүдэй ажал ябуулгада олониитые үргэнөөр хабаадуулха тухай» асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ семинарта хабаадалсагшад дүй дүршэлөө халан абалсаһан байна.

Соведүүдэй хүдэлмэридэ олониитые хабаадуулхада ехэ аша үрэтэй байна гэжэ Гусиноозерскын городской Соведэй гүйсэдкомой секретарь нүхэр Белан мэдээсэбэ. Жэшээнь, һунгалтаһаа хойшо болоһон түрүүшын сесси дээрэ дурсагдаһан Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшоор депутат Кречетов Семен Дмитриевич һунгагдаа. Тус нүхэр салин абангүй хүдэлжэ байна.

Нүхэр Кречетов городской профессиональна - техническэ училищиин директорээр хүдэлдэг байбашье, Соведэн ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэ хадаа промышленностиин, барилгын болон харгы замай асуудалнуудые шиидхэдэг уялгатай. Мүнөө үедэ предприятинууд болон ажахынуудаар хододоо ябажа, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэдэг, гомдол болон гүйлтануудыень саг дары хаража үзэдэг, хэмжээ абхуулдаг.

Тэрэшэлэн ажалшадай культурын болон ажаһуудалай асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ туһалха талаар гүйсэдкомой түрүүлэгшын хоёрдохи орлогшо ээлжээтэ сесси дээрэ һунгагдахаар хараалагдана. Энэньшье ехэ зүйтэй даа. Юундэб гэхэдэ, дурсагдаһан город хурдан үргэнөөр хүгжэн үргана. Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэнүүд горсоведэй гол анхаралда байха ёһотой.

Ажалшадай депутадуудай Гусиноозерскын Соведэй дүй дүршэл ехэ һайшаалтай, баян үрэ дүнгүүдтэйшье. Тиимэ тула нютагай соведүүдэй бусад гүйсэдкомуудай ажал хүдэлмэридэ энэнь нэбтэрүүлэгдэхэ ёһотой.

«Ажалшадай бэшэг, гомдол болон мэдүүлгэнүүдые нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта хаража үзэхэ тухай» асуудал мүн лэ ехэ эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда зүбшэгдэбэ. Зарим аймачна болон городской Соведүүдэй гүйсэдкомууд дурсагдаһан хүдэлмэрине яһала гуримшуулжа шадаа.

Гэхэтэй хамта ажалшадай гомдол болон мэдүүлгэнүүдые удаан саг соо хаража үзэдэггүй, нозог нобшо, албан хойрог ябадал гаргадаг баримтануудые семинарта хабаадагшад шүүмжэлбэ.

Дурсагдаһан семинар дээрэ Улаан-Үдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой секретарь нүхэр А. Головин үгэ хэлэжэ, аймсоведэй гүйсэдкомой зүблөөнүүдые ямараар бэлэдхэдэг, үнгэргэдэг тухайдаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Гүйсэдком дээрэ зүбшэгдэхэ асуудалнуудые бэлдэлгэдэ депутадуудһаа гадна, олониитые үргэнөөр хабаадуулха шухала гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. Тиигэбэл культурно-ажаһуудалай али бүхы асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ аргатай бшуу. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймсоведэй гүйсэдкомой үзэмжэдэ табигдаха ээлжээтэ асуудалые бэлдэлгэдэ предприятинуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон мэргэжэлтэд туһалһан байна.

Нютагай Соведүүдэй ажал хүдэлмэридэ олониитые хабаадуулхада ашаг үрэнь ехэ байна гэжэ семинар дээрэ дахинаа тодорбо. Тиимэһээ дурсагдаһан онол аргые али болохо аргаар хэрэглэхэ ёһотойбди гэжэ семинарта хабаадагшад хэлэбэ.

Тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй тогтоол соо заагдаһанай ёһоор нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай ажал хүдэлмэрине шэнэдхэн эмхидхэхэ талаар бусадшье асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Семинар ехэ эмхитэй, һонирхолтойгоор үнгэрөө.

М. Баранников.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Арюун тологой апрель һарын магтаал

Үдэр бүри,
үндэр болодог огторгойгоор,
Үргэн дайдын
хизаар тээшэ шэглэжэ,
Алтан дэлһэтэ
арюун һүрэг үүлэнүүдэй
Аалиханаар бэлшэн
субажал байдаг—апрель юм.
Мүнхэдөө хурдан
мянгаад жаахан горходой,
Мүнгэн урасхалаараа
гүрэһэн гэзэгэеэ хиидхүүлээд,
Далай тээшэ
унин тунин урилдадаг
Дандаа тинмэл
хүгжэм дууша—апрель юм.
Һөөг бүхэнэй
аса һалаа, мүшэртэ,
Һөөл хөөрхэн
моро монсогор гүлгэдэй
Даншье эртэ,
сагһаа урнд тобхойшоод,
Дахатайшье һаа,
дааран шэшэрдэг—апрель юм.
Дарья табин,
нэгэ доро ниндэдэг
Дала мянган,
үй түмэн шубуудай
Хамта ниндэхые
огторгойн оройһоо уряалаад,
Халуухан үдэеэ
хаяжа үгэдэг—апрель юм.
Хүбэн, нүүрһэ,
модо, алмаз ашаатай
Хүсэтэ электровозой
хүүргэ дээгүүр хүнхинэдэг,—
Шэнэ барилгын
үндыхэ газарта, тайга соо
Манай тугые
мандуулан бодхоодог—апрель юм.
Тангаригһаа сарюун,
наранһаа халуун мартенһээ,
Бусалһан буладай
бурьялан хаа яа адхардаг,
Алдарай вахтада
амилха сүлөөгүй жагсанхай—
Альгаяа холонхой
ажалша герой—апрель юм.
Буряад, ород,
хитад, япон, француз,
Бужагар харахан
негр үхибүүдэй бултанайнь,
Үлгын ойро,
энеэбхилэн хаража зогсодог,
Үнэн сэдьхэлтэ,
амгалан сагай—апрель юм.
Гүнзэгы оюунта
сэсэн ород түрэлхидһөө,
Гүн үеын—
тугынь, һүлдэнь болохоёо
Арад түмэндөө
ашата жаргалынь асархаяа
Арүу Ленин
апрель һарада түрэһэн юм.
Апрель һарын
алдар солото илалтые,
Арбан хургаяа
даража тоолоод барахагүйш!
Коммунизмын хэрэгтэй
холынгоо замые нэгэдүүлһэн,
Түүхэ арюунтай
түрүү баатар—апрель юм!
Аха дүү болохо
арбан хоёр һарануудай соо
Апрель, Октябрь
эдэ хоёр һарануудые —
Үнэн зүрхэнэй
халуун сооһоо орьёлһон
Үндэр поэмээр
магтан дуулаеы, нүхэдүүдни!

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин түрүүшын совет дээрэһээ

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ, ХҮТЭЛБЭРИЛГЫЕ ЭРИД ҺАЙЖАРУУЛХААР

Һаяхан Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин совет колхозуудай болон совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, ажалай түрүүшүүлэй хабаадалгатайгаар боложо, хүдөө ажахыгаа үшөө һайнаар хүтэлхэ хэмжээнүүд тухай хэлсэгдээ. Тус асуудалаар управлениин начальнигай орлогшо нүхэр **Е. Ш. Гулгонов** элидхэл хэбэ.

Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр абажа, тэрэнэй өөрынь үные саг үргэлжэ хямдаруулха зорилго нэгэн доро шиидхэхэдээ, нэн түрүүн ямаршье ажалда гаргаша багаар хэхэ, хамтын зөөри алмаха, арьбалха шухала болоно. Энээнтэй дашарамдуулан, һонирхолтой тоо, баримтануудые элидхэл соогоо харуулаа. Жэшээлхэдэ, управлениин бүхы 9 ажахыда 5000 хүдэлмэришэд, колхознигууд тоологдоно. Тэдээн сооһоо 525 хүниинь ажал хүдэлмэридэ бэеэрээ сэхэ хабаадалсадаггүй, хүтэлбэрилхы тушаал дүүргэжэ байдаг. Иһангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ совхоз, колхозуудтахи хүтэлбэрилэгшэдэй тоо бүришье олошороо. Хэрбээ 1960 ондо ажахын һалбаринуудта 378 хүн элдэб тушаал даажа байһан һаа, 1961 ондо тэдэнэй тоо 408-да хүрэһэн юм. Харин 1962 оной эсэстэ хүтэлбэрилэгшэдби гэжэ бэеэ тоолодог хүниинь 525 болоо бшуу. Үнэндөө энэ тоо үшөөшье олон байха аад, зарим ажахыда тэдэнь бүридхэлдэ гүйсэд оруулагдаагүй байха. Жэшээнь, «Сибиряк» колхозой жэлэй тоосооной данса дотор бүхы һалбаринуудта 75 хүтэлбэрилэгшэд хүдэлнэ гэжэ бэшээтэй. Теэд үнэндөө аяар 175 хүн ажалда сэхэ хабаададаггүй, элдэб жэжэ божо тушаал даагаад, бэлэхэнээр салин абаад һуудаг. Иимэрхүү баримтанууд Саянай совхоздошье бии. Тус совхозой ажал хүдэлмэринь дүрбэн дабхар хүтэлбэри доро ябуулагдана. Жэшээнь, директор, тэрэнэй удаа отделениин эрхилэгшэд, саашаа бригадирнууд, фермые даагшад гээд лэ захагүй. Иимэ ушар колхозуудташье бии байха.

Энээнһээ боложо, үйлэдбэриин хүтэлбэридэ хэды ехэ үлүү гаргаша хэгдэнэ гээшэб. Мүнөө зорилго юуб гэхэдэ, харюусалгатай тушаал даажа байһан хүтэлбэрилэгшэ ажал хэжэ ябаһан хүдэлмэришэн хоёрой хоорондохи холбооое һайжаруулха шухала. Энэ зорилгоор колхозуудай, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ, харюусалгые эрид дээшэлүүлжэ, ажахыда хохидол ушаруулхагүй, тэдэнэй тооое али болохоор хороохо хэрэгтэй. Иимэ хэмжээн бэелүүлэгдэбэл, хүдөө ажахын продуктнуудай өөрынь үнэ хямдаржа, ажахын олзо арьбажаха болоно бшуу.

Саашань хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ тон шухала. Мүнөө управлениин колхозууд, совхоздо элдэб мэргэжэлтэд нилээд олон болонхой. Ажал хүдэлмэри дээрэ өөһэдынгөө харюусалгата уялгые эрхимээр дүүргэжэ, зоной дунда хүндэтэй болоһон зоотехник, ветврач, агроном болон инженернүүд яһала бии ха юм.

Эдэнэрэй дундаһаа дүй дүршэл ехэтэй, эдэбхи үүсхэлтэй мэргэжэлтэдые хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлбэл, ажал һайнаар эмхидхэдэг байна. Мүн колхозууд болон совхоздо ажахые һайн мэдэхэ болоһон дүршэл ехэтэй хүнүүд олон. Жэшээнь, «Сибиряк» колхоздо Михаил Пермяков, Николай Сороковиков, Саянай совхоздо — Сыретор Бандеев, «Коммунизм» колхоздо — Гончик Базаров, Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо—Намсарай Жужаев болон бусад олон эдэбхитэдые нэрлэмээр. Эдэнэрэй хүтэлбэреэр колхознигууд болон совхозой хүдэлмэришэд ажалай амжалта туйлана. Иимэ эдэбхитэдые али болохоор дэмжэхэ, тэдэнние хүмүүжүүлхэ, һургаха хэрэгтэ анхаралаа табиха шухала.

Гэхэтэй хамта хүдөө ажахын дээдэ, дунда һургуули дүүргэһэн зарим мэргэжэлтэд тэрэзгээрээ хүдэлдэггүй. Жэшээнь, зоотехнигүүд Н. Домшиева, М. Зарубина, Е. Соловьева, В. Асламова, Т. Домышева, И. Игумнова, К. Константинова, В. Сороковикова, агроном Л. Пежемская болон бусад Хэрэн тосхоной чайна, магазин, хэлхээ холбооной таһаг гэхэ мэтын элдэб эмхи зургаануудта энэ тэрэ хүдэлмэри хэдэг. Энээн тушаа элидхэлшэ, үгэ хэлэһэн хүнүүд тэмдэглээ. Соведэй заседанида хабаадагшад газараа һайнаар эдлэхэ, хүдөө ажахыдахи үйлэдбэриин бүтээсые дээшэлүүлхэ, эдеэ хоолой зүйлэй өөрынь үнэ хямдаруулха, хүдэлмэри хэһэн хүнэй түлөөһэ зүбөөр үгэхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудта анхарал хандуулһан байна.

— Манай колхозой тракторна отрядуудта тоо бүридхэлшэдые тусгаар бариһанай хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, эдэнэй дүүргэдэг уялгые отрядай бригадир дааха аргатай, энээнһээ мүнгэ зөөришье арьбалагдаха,— гэжэ «Сибиряк» колхозой зоотехник нүхэр **Сороковиков** хэлээ. Мүн колхоз бүхэнэй газар дайда, байгаалиинь эрхэ байдалые һайнаар хаража үзөөд, хаана ямар түрэлэй мал олоор үсхэбэрилхэдэ таарамжатайб, һалбари бүхэнние ямар шэглэлтэйгээр эмхидхээ һаа зохисотойб гэжэ тодорхойлхо, тусхай заабари үгэлгын талаар үйлэдбэриин управлениин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд колхозуудта, совхоздо туһалха ёһотой гэжэ тэмдэглэбэ.

Мүнөө управлениин колхозууд болон совхоздо үнеэдые оньһон аргаар һааха «УСД-3», «Ёлочко» гэхэ мэтын 24 түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Теэд бүтээсэ ехэтэй эдэ машинанууд хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй, һаалишад, фермые даагшадшье эдэ түхеэрэлгэнүүдые һайнаар шудалжа, зүбөөр хүдэлгэжэ шаданагүй.

Ажахын мэргэжэлтэд анхарал оролдолго гаргажа, малшадай дунда һуралсал эмхидхэхэ зэргэтэй. Мүнөө жэл эндэхи фермэнүүдтэ үшөө 20 тиимэ түхеэрэлгэ тодхогдохонь. Оньһон аргаар үнеэдые һаахада ажалай бүтээсэ дээшэлжэ, һүнэй өөрынь үнэ хямдарха ушартай. Тиимэһээ энэ арга боломжые гүйсэд хэрэглэхэ шухала.

Ахын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн нүхэр **Сыбденов** үгэ хэлэхэдээ, үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохо тушаа эрид жэмжээ абахын тула газар элдүүрилхэ зэр зэмсэг болон трактор, машинануудаар эндэхи колхозуудые хангаха хэрэгтэй,— гэбэ.

«Восточные Саяны» колхозой главна бухгалтер нүхэр **Гимодеев** хэлэхэдээ ажахын хүтэлбэри һайжаруулха, гуримшуулха асуудал үнинэй шиидхэгдэхэ ёһотой аад, колхозууд болон совхозой хүтэлбэрилэгшэд энээндэ анхаралаа һайнаар табяагүй гэжэ тэмдэглэбэ.

Хүтэлбэрилэгшэдэй түлөөһэ шэнээр хаража үзөөд, даажа байһан уялга, харюусалгатайнь зохилдуулан, абтаһан продукциин хэмжээгээр түлөөһыень үгэхэ, тэдэнэй үүргэ, харюусалга улам дээшэлүүлхэ асуудал табигдаа. Зарим газарта хүтэлбэрилэгшэнэр яһала олоншье һаа, ажал хүдэлмэринь ёһоор урагшаа ябанагүй, дутагдалнууд олон байна. Юуб гэхэдэ, тэдэнние һургаха оролдолгын бага байһанһаа олонхи хүтэлбэрилэгшэд ажалаа һайнаар шудалжа шаданагүй.

— Тиимэһээ кадрнуудые хүмүүжүүлхэ асуудалда тон харюусалгатайгаар хандаха шухала,— гэжэ үйлэдбэриин управлениин кадрнуудай таһагай начальник нүхэр **Цыденов** үгэ соогоо онсолон тэмдэглээ.

Мүн үйлэдбэриин управлениин совет дээрэ Саянай совхозой бухгалтер-экономист нүхэр **Ошоров,** госплемстанциин директор нүхэр **Федоров,** парткомой секретариин орлогшо нүхэр **Бальбаров** гэгшэд үгэ хэлээ.

Зүбшэгдэһэн асуудалнуудаар тусхай шиидхэбэри, тогтоол абтаба.

Ш. Байминов,
манай корр.

...нягта хол- ...отой гэжэ Ле- ...риин хубисха- ...ряалдаг һэн. **...мунистнуудай ...римаар залан ...лхо, байгуул- ...итиканъ куль- ...уран һайха- ...ануудай бүхы ...да хүтэлбэри ...гэжэ манай ...пролетариадай ...тоһон хойно- ...дахин һа-**

...идеологиин хэ- ...илхэ ленинскэ ...шэгүйгөөр ба- ...унизмын сур- ...үзэл бодолые ...искусствада ...элгын гараха- ...омнай комму- ...эйгээр дэм-

...тамын элдэб ...худалша этэ- ...сизм-лениниз- ...о дахин доб- ...аа, хэжэшье ...господинууд ...иин хубисха- ...арксизм-лени- ...нүлөөе заа- ...лха хабагүй ...Харин мүнөө ...оциалис лаге- ...онууд дотор ...алта туйлаг- ...эдэ господи- ...ай талаар би- ...ээ зүришүү- ...ахаб даа!

Совет хүнүүдэй ажаллаһан жэл бүхэниинь Ленинэй захяа бэелүүлжэ байһанаа тоосоһон онсо өөрэ тоосоон болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэшье баһал ехэ амжалта туйлагдаба. Үдэр бүгэдэ хоёрһоо үлүү томо томо предприятинууд ашаглалгада оруулагдажа байгаа! Жэл соо дүрбэ мянга шахуу шэнэ түхэлэй машина, механизмууд зохёогдон бүтээгдээ. Нёдондо жэл манай орон дотор 1961 онойхиһоо 30 процентээр үлүү ехэ электроэнерги үйлэдбэрилэгдөө. Хүдөө ажалнайшье хүгжэжэ, арад зоноймнай байдалшье һайжаржа байна.

Обществын материально-техническэ бата үндэһэ һуури байгуулха хэрэг дотоодынгоо асуудалнуудые шиидхэхэдэ шухала байхаһаа гадна, мүн уласхоорондын пролетаринарта үльгэр жэшээ боложо үгэхэ юм гэжэ В. И. Ленин тоолодог һэн.

Бүхы оронуудай хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй аша үрэ—социалис гүрэнүүд мүнөө үеын гол хүсэн болоно. Социалис гүрэнүүдэй зэргэдэ бүхы хүн түрэлтэнэй гурбанай нэгэ хубинь жагсана.

Социализмын оронуудай оршон мандадаг баримта, тэдэнэй экономикоёо, эрдэм наукаяа, соёл болбосоролоо хүгжөөхэдөө туйладаг гайхамшагта амжалтанууд, тэрэшэлэн империализмын бууран һуларжа байһаниинь сүлөөрһэн оронуудай арадуудта хүгжэн бадарха арга олгоно.

Амгалан ёһоор зэргэ оршохо ленинскэ политикын иламаар тиимэ эрхэ байдал мүнөө үедэ бии болонхой. Империализмын хархис муухай үг удханъ хуушанайхяараал үлэнэ. Тиимэһээ империалистнуудые «амгалан байдалда дуратай» болошоо гэжэ манай парти огто һананагүй. Совет арад эб найрамдал батадхахын тула өөрынгөө оронние, социализмын оронуудые ээрхэг түримхэй дайсадай добтолгоһоо хамгаалхын тула сэрэгэйнгээ хүсэ шадалые бэхижүүлнэ, экономикоёо, наука, техникээ хүгжөөнэ.

Империалистнууд мүнөө өөһэдынгөө дура хүсэлые урдынхидал адляар арадуудта баадхажа шадахаяа болинхой. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэр ядерна зэбсэгэй нюусые гансаараа мэдэдэг байхаяа болёо бшуу. Дайнай болоо һаа, капитализмын заатагүй хосорхоһоо айжа, империалистнууд бэеэ барина.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэл, амгалан ёһоор зэргэ оршолго социализмын түлөө тэмсэхэдэ огто һаад хэнэгүй, национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые бууруулнагүй, харин улам бадараана гэжэ В. И. Ленин оло дахин хэлээ һэн. Кубада болоһон социалис революци, алжир арадай илаһан илалта эгээл иимэ оршон байдалда туйлагдаа. Хэрбээ дэлхэйн дайнай һужэрхэдэ революци болодог байгаа һаа, харин революци дайн сэрэггүйгөөр хэгдэжэ болохо юм. Алишье ушарта капитализм хосорхо байна.

Марксистско-ленинскэ партинууд общественные революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгаха гол хүсэн мүн. Амгалан байдал сахихын түлөө. хүн түрэлтэнэй амжаһан туйлалтануудые хамгаалхын түлөө ехэхэн харюусалга коммунистнуудта туданхай.

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти пролетариадай интернационализмые, марксизм-ленинизмын һургаалай сэбэр нангин байха хэрэгые сэхэ шууд хамгаалха зуураа, оппортунизм, ревизионизмын урдаһаа, мүн хуушарһан үзэл баримталха, арад зонһоо таһарха үзэлтэнэй урдаһаа эсэргүүсэн, Ленинэй жэшээгээр эбсэшэгүй шанга тэмсэл хэнэ.

***

Бүмбэрсэг дэлхэйдэ Ленинэй үзэл сурталай илалта түгэлдэрөөр мандажа байһан ушарые болюулха хүсэн хаанашье үгы юм. Совет хүнүүдэй ажал хэрэгтэ, бүхы арадуудай тэмсэлдэ Ленин оршон мандана. Манай партиин Центральна Комитет али бүхы ажал хүдэлмэридөө Ленинэй һургаалые хүтэлбэри болгоно.

Ленинизм хадаа дэлхэйе шэнэдхэн байгуулдаг творческо бата хүсэн мүн.

Ленинизм хадаа бүхы дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэ коммунизмын бүрин түгэсөөр илан мандахын түлөө арюун нангин туг мүн.

Л. КАРПИНСКИЙ.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1963 оной апрелийн 24.

Заяанай зам

Б. Санжин, Б. Дандарон

★

Повестьһоо хэһэг

★ ★

МОСКВА. Бага сагаар саһан бургажа байһан хүхи хабарай үдэр. Улаан талмай дээрэ базаар боложо байна. Ута үһэтэй үхибүүд халуун пирожки, блины наймаалжа, бардаасатайгаар хашхаралдана. Пагсагар сасагтай хара шальнуудые хэдэрһэн ород һамгад жэрылдэн жагсана, хажуудань хушалтатай томо түрсүгүүд. Талмайн дунда тэргэ, моридой хажууда хүнүүд олон.

Заахан моридые унаһан Байгалай үмэнэдэхи хори буряадай арбан хоёр түлөөлэгшэд талмай дээрэ гарана. Шэнгэхэн һахал ургажа, залуу һайхан шарайнь задарюун шэнжэтэй болоһон Бадан Тураахиин түрүүлэнхэй. Удаань залуухан Абжаа-удаган, хойноһоонь бэшэниинь Сахалайтаһан бараан нюурнуудынь зүдэрэнгишье хадаа баатар сагаан хаанай һуудаг Москва хото одоошье хүрэжэ ерэһэндээ баяртайнууд. Тала танил болоһон Федор Алексеевич Головин эндэ хаям.

Талмай дээрэ байһан зон наһаараашье үзөөгүй, жэгтэй хүнүүдые харахалаараа, гайхахын ехээр гайхажа, үйлсэ болон жагсанад. Урдуурнь ута кафтануудые үмдэһэн хүрэз һахалтай боярнууд, тужагар тужагар купецүүд. Жэбхүүн дэгэлтэй, дурһан шархитай мужигууд өөһэдынгөө тэргэ дээрэ гаража байжа харанад.

—Хэд гээшэб?

— Сибирьһээ гү, али Ураалһаа ябаһан татарнууд гээшэ гү даа?

—Бэшэ даа, татарнууд нимэ бэшэ, би тэдэнээр гурбан жэлдэ дайлалдаа һэм, танихаб тэдэниие,—гэжэ купецэй хажууда байһан туранхай мужик хэлэнэ.

—Хитадууд ёһотой,—гэжэ хажуудахи залуу купецынь дуугарна.

Эндэ тэндэ церковьнүүдэй хонхонууд даан-даан гэлдэнэ.

Буряадуудшье талмай дээгүүр гарахадаа, хараагүй юумэеэ баһа хаража, һонирхон . ябахаһаа гадна, зоной дунда Головин ябанагүй аа гү гэжэ һэмээхэн шэртэбэд. Тиин тэдэнэй Улаан талмайһаа үнгэрхэлөөр хазаар моритой олон стрелецүүд саана харагдана, боожоёо барюулһан, хотогор нахигар тэргэтэй хүнүүд хажуугаарнь үнгэрнэ. Бадан Федор Алексеевичтэ адли нэгэ томоотой хүндэ анхаралаа табина. Гэбэшье хоозил дээрэ һууһан хүхэ хилэн малгайтай боожошонойнь үндэр һайхан морёо хатаруулһаар, хажуудань хүрэжэ ерэхэдэнь, Головин бэшэ гэжэ Бадан мэдэбэ. Харин тэрэнь шара халюугаар һэхэмэл үргэн заха хэһэн дэгэлтэй, үдэтэй гурбан буланта шляпа толгойдоо табиһан бараг янзын ород байба. Баяр ёһололой үедэ Федор Головин тиимэ шляпа үмдэдэг байһан юм, тиигээд Бадан эндүүрээ бэшэ аал.

Уданшьегүй Москвагай хэрэмэй Никольско воротада тэдэнэй хүрэжэ ерэхэдэ, сахюулшад тэндэ угтаад, хэрэм сооһоо Головиниие ерүүлжэ, буряадай түлөөлэгшэнэртэй уулзуулаа һэн.

Ордон дотороо элдэб станогуудтай, далбагата онгосонууд болон ехэ буунуудай македүүдые табиһан ехэ таһалга соо, нэгэдэхи Петр хаанай урдаа ута арһан фартук зүүгээд, хүнэй станок дээрэ юушьеб тошиилдажа байтар, сагаан париктай, дунда наһанай флигель-адьютант орожо ерээ. Тиихэдэнь хаан тэрээн тээшэ эрьежэ харангүй.

—Юун бэ?—гэжэ һураа.

— Полковник Головин Байгалай саанахи буряад албатанарай түлөөлэгшэдые асараа,—гэжэ тэрэнь дуулгаба.

Петр хаан нюдэнэйнгөө түмэр хүреэтэй ехэ шэл абаад:

—Буряад албатанарай түлөөлэгшэдые?—гэжэ гайхангяар асууба.

—Тиимэ, буряадай түлөөлэгшэдые.

—Головин орог,—гэбэ хаан.

Энэ үедэ хаантай уулзахаяа хүлеэдэг ехэ заал соо хори буряадай арбан хоёр түлөөлэгшэд зогсожо байһан юм. Тэдэнһээ түрүүн миил хоёрхон хүн заал соо байгаа: нэгэниинь ута һахалтай, уруу дуруу шарайтай үбгэн боярин. нүгөөдэнь ялагар шэнэ мундиртай. мүрэ дээгүүрээ аксельбантнуудые надхуулһан, ульһатай сэбэр нюуртай залуушаг сэрэгэй хүн. Тэдэнэр буряадай делегациие гайхажа һууһандаа, Головинай мэндэшэлхэдэшье, харюусаагүй һэн.

Бадан Абжаа-удаган хоёр делегациингаа урда тээ зогсоод, Головинай ороһон адар ехэ үүдэн тээшэл харанад. Бэшэниинь заалай зурагтай хананууд болон баханануудые һонирхоно.

Нэгэ хэды болоод, Головин миһэлзэһээр гаража, Баданай хажууда ерээд:

—Үндэр дээдэ түрэлтэ хаан, Петр Алексеевич, таанадтай уулзахань!—гэжэ баяртайгаар хэлээд, ондоо үүдэн тээшэ хараадхиба. Тиигээд үргэн ехэ гэрэлэй урда ошожо, мундираа, паригаа, хэрээһээ заһаад, һөөргөө ерэбэ. Хориинхид гэрэлэй урда ошоогүйшье хадаа мүн лэ бэеэ зэһэбэд. Бадан Тасха хоёр шэнгэхэн һахалнуудаа эльбэбэ.

Одоошье һиилүүртэй хүндэ дүүб үүдэн нээгдээд. ялагар талагар ливрейтэй ордоной хоёр зарасанар хоёр тээнь зогсобо.

Тиин мүнөөхи флигель-адьютант нээлтэтэй үүдээр бултайгаад. эгдэр зохидоор лохин, Головиниие, делегациие уриба.

Элидхэлтэй ороһон дээдэ тушаалтад болон министрнүүдые хаанай жииртээ хүлеэн абадаг кабинедтэ Головин дахуулан оробо. Пабтаршаг пунхэгэр үһэйтэй уужам таһалга. Дээгүүрээ түхэреэн хэдэн ехэ сонхо хэрэмэй хашаа руу харанхай. Петрой эсэгэ Алексей Михайлович хаанай томо дүрэ гол ханада хадаатай. Кабинедэй дунда, Петрой столһоо залгуулан, үргэн ута стол, стулнууд табяатай. Тэндэ хэдэн советнигүүд, министрнүүд һууна.

Ногоон сүгсагa кафтантай, мүрэ дээгүүрээ сэнхир хүхэ үргэн лентэ бүгтэрүүлэнхэй Петр хаан өөрынгөө креслэдэ һуугаад, гэдэргэнь һамнаһан долгитонги үһэн дороһоо урагшаа гүншыһэн магнайтай гаһар сагаан шарайгаа маһаруулжа, аяар холоһоо зорижо ерэһэн албатанараа галтай хурса нюдөөрөө шэргэн, һонирхолтойгоор харана. Зүүн хизаарһаа ерэһэн, үзэсхэлэн һонин хубсаһатай буса түрэлтэниие һонирхонгүй яахаб. һүүлэй жэлнүүдтэ үдэр бүри шахуу зүүн зүг руу һаналаа хандуулдаг байһан юм. Тэрэ үедэ хүгжэнги далайн флодтой Европын гүрэнүүд зүүн зүгэй баялиг оронууд худар байн байн нэбтэржэ байгаа бшуу. Тиимэһээ ород гүрэн зүүн хизаарайнгаа хилэ тогтоохо, тэндэ һуудаг буса түрэлтэниие наашань хандуулха тухай политика ябуулжа байһан юм. Алас Дурна хизаарайнгаа болбосоролтой, баян Хитад хүршэтэй эб зүбөө хэлсэжэ, хани барисаатай болохын тулада элдэб наймаанай делегаци, шажанай түлөөлэгшэдые Бээжэн хото ябуулдаг һэн. Энэл хэрэгээр Федор Головин хэдэн жэлдэ Байгалай үмэнэ байжа, 1689 ондо Хитадай Богдо хаанай пайдалгатай Нэршүүдэ боодол баталаад ерээ һэмнай. Манжа-монголой хаяа хадхажа һууһан буса түрэлтэниие Петр хаан али али талаһаань һонирхон байгаа бшуу.

Буряадай түлөөлэгшэнэрэй хаанай урда ерэжэ, нэтэ хүндэл адли, бултадаа үбдэг дээрээ һэхэрэн һүгэдэхэдэнь:

—Бодхо эдэниие,—гэжэ хаан Головинда энеэбхилэн хэлэбэ.

Бадан Тураахин Абжаа-удаган хоёрой бэлэг барихаяа асарһан булган дэгэлээ дэлгээхэдэнь, Тасха Бодороогой дээрэнь бутархай шэжэр алта үбэнүүлээд, тэрэнээ хаанда барибад.

Петр хаан бэлэгыень абажа, гар дээрээ һэгсэрэн байха зуураа:

—Харыт, һурхэй бэлэг гээшэб! Ямар ажал эрхилдэгбта? Ангуушад гүт?—гэбэ.

— Мал үдхэдэгбди, хажуугаарнь агнуури хэдэгбди, орон нютагнай ой тайгаар баян юм, элдэб ангууд элбэг,—гэжэ Бадан харюусаба.

Петр энеэгээд, хажуудаа зогсожо байһан князь Меньшиковтэ хандан:

—Дуулана гүш, Алексаша, шил тэндэ ошохо байгааш, агнажа ханаха һэнши,—гэбэ.

Меньшиков маһайса миһэлзэн, һахалаа эмирээд абаба.

Абай хаанда барихаяа аян замдаа абажа ябаһан түйсэтэй арзаяа Тасха Баданай араһаа һарбайба.

—Үндэр дээдэ түрэлтэ та, эдэнэр танда өөһэдынгөө нэрэһэн һүнэй архи—арза асараа,—гэжэ Головин мэдүүлбэ.

—Амсахада болохо,—гэбэ хаан.

Зараса алтан поднос дээрэ табиһан хэдэн үндэр болор хундагануудые асарба.

Абжаа-удаганай хундагануудые дүүргэхэдэ, зараса, намшагтайгаар нахис-хотос гэшхэлэн. хаанда, министрнүүдтэ арза дүхаряа ябуулба.

Петр гансата хоёр хундага абаад, нэгыень Баданда һарбайба. Бадан хитүүгээр дүтэлэн ошоод. баатар сагаан хаанай өөрынь гарһаа дүхаряа абаба.

Петрой Бадантай мүргэлдүүлээд, дүхаряагаа барихалаар бусад бултадаа хундагануудаа хооһолбо.

— Болохотой бэзэ, аа?— гэжэ Петр Меньшиков тээшэ эрьен дуугараад, хитагар һоёо һахалаа эльбэһэн бэеэрээ, сагаан пулаадаар уралаа аршаба.

— Яһала!—гэжэ Меньшиков харюусаба.

— Зай, саашань хэлэгты, ямар хэрэгээр намда ерэбэт,— гэжэ хаан Баданда хандаба.

Бадан харлашаһан баруун гарайнгаа альга зүрхэн тушаагаа табяад, яаралгүйгөөр, тодоор хэлэжэ эхилбэ:

— Бидэнэр Байгал далайн саана һуудаг хориин арбан нэгэн эсэгын буряадай түлөөлэгшэнэр гээшэбди. Манай хори буряад зон ород гүрэнэй албатанар болохо дуратай байһанаа аяар 1647 ондо ородой элшэн Москвитинда мэдүүлһэн аад, харин 1653 ондо минии эсэгэ Тураахи Табанай ударидалгаар ород гүрэндэ хамжаа һэмди. Тэрэ гэһээр танай һанда алба түлэдэг байгаабди. Гэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ Манжын Каньси хаанай мэдэлдэ ороһон халхын Түшээтэ хаанай хүнүүд манһаа алба татабари нэхэдэг. мал адууһыемнай туужа абаашадаг, эхэнэр хүүгэдыемнай буляажа, ясарта абадаг болонхой. Энээн дээрэһээ арад зомнай зобоно тулина, амгалан һуунагүй. Федор Алексеевич Головин воеводо байхадаа бидэниие холо ойрын дайсадһаа абардаг, үнэн сэхээр бидэндэ хандадаг байгаа. Харин мүнөө байһан воеводо Николай Бергер бидэниие үмөөрхэһөө байтагай, Овчинников приказчиктай хамта буряадуудые харшалжа, хуули бусын алба татабари абажа, хүл хөөрсэг үрхидхэжэ байна. Тиигээд манай арбан нэгэн эсэгын пайдалгатанар суглаа хэжэ, эзэн хаан, танда, гомодол муулараа айладхахыемнай бидэниие эльгээһэн байна...

— Бергерые эльгээе гэжэ ши дурадхаа һэн бэзэш, Александр Данилович?— гэжэ Петр дураа гутаһан янзатайгаар Меньшиковһээ асууба.

— Ошохо хүнэй олдохогүйдэ, саг зуура байхаар Бергерые эльгээгээ һэмнайбди. Тэндэхиин хасагуудһаа Овчинников Бергер хоёр тухай гомодол ерэһэн хадань, тэндэ шалгалта хэхэ комисси ябууланхайбди. Харюусалгатай участок гээшэ,— Меньшиков нал нашан болон хэлэбэ.

— Тиимэ шухала газар уруу Бергерые ябуулхынгаа урда тээ бидэнээр зүбшэхэ байгаат, Александр Данилович. Хүсэтэйшье, ехэшье Хитад гүрэнэй хилэ шадар байһан харюусалгатай газар ха юм,— гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй министр граф Толстой оролсобо. Меньшиковэй өөрынхеэрээ мэдээрхэдэг, богонихон саг соо хаха шуу баяжаһан хадань Толстой тэрээндэ дураа гутадаг, мүн хаанай урда хүндэтэй, тоогдодог хадань атаархадаг байһан юм.

Эсэстээ Петр хаан Меньшиков, Толстой, Головин гурбанда хандажа:

— Эдэнэй гуйлтын ёһоор ямар хэмжээ абаха тухай һанамжануудые бэлэдхэгты, минии буса түрэлтэ албатанарые харшалһан этэгээдые хэһээхэ хэрэгтэй,—гээд энэ үдэрэйнгөө уулзалгые дүүргэбэ.

Тэдэ гурбаншье ямар хэмжээ абаха хэрэгтэй байһые хаанай үгын аялга дээрэһээ мэдээ һэн.

Энээнэй хойто тээ гурбан хоног үнгэрөөд байхада, баатар сагаан хаан буряадай делегациие хан шэрээтэ заал соогоо хүлеэн абаа һэн. Арын ханын наана табсантаһан ендэр дээрэ хаанай шэрээ. Тэндээ Петр һууна. һүр жабхалантай. Хажуудань хаанай грамота-зарлиг, алтан утаһаар сасаг хэһэн ба үзэгүүдые оёһон гурбан шушуууртай туг бариһан хониной һүүлдэл адли хойто хэрэмэйнь унжуу уйтан хара хубсаһатай түшэмэл зогсоно. Тэдэнэй урда буряадай арбан хоёр түлөөлэгшэд. Хажуу талаар Меньшиков, Толстой, Головин болон бусад дээдэ тушаалтад креслэнүүд дээрэ һуунад. Ордоной камердинерэй тэмдэг үгэхэлөөр, Бадан хаанай дэргэдэ ошобо. Тиихэдэнь тэрэ түшэмэл Баданда хаанай грамота-зарлиг, туг барюулба. Удаань Тасха Бодороогой, мүн бэшэниинь хойно хойноһоо ошожо. тус тустаа тугуудые абаба.

Йигэжэ хориин арбан нэгэн эсэгын түлөөлэгшэдэй бултадаа тугуудые абаһан хойно Петр шэрээһээ бодожо, эршэмтэйгээр алхалан, буряадуудай хажууда ерээд, Баданай үргэн мүрһөө хоёр гараараа барижа, шангаар эльгэ хатан дуггарсагааба. Тэндэ байһан дээдэ тушаалтад, энеэдэтэй юумэ үгышье хадань, хаанай өөрөө энеэхэлээр, баһа энеэлдэбэд. Баданай задарюун томошье хүн хадань, Петр тэрээнһээ һураггүй үндэр. Мүрыень түмэр тэшхээр хабшаһандал, аг баряад байһан гарайнь айхабтар хүсэтэйе Бадан гайхаба.

Тиин эзэн хаан өөрынгөө шэрээдэ дахин һуужа, мүн лэ һүр жабхалантай болон, иигэжэ хэлэбэ:

—Таанар, минии албатанар, мүнөө нютагаа бусагты. Энээнһээ хойшо таанадые хэншье харшалха, дайлахагүй. Хэрбээ тиимэ дайшад байгаа хадань минии сэрэг минии хаража байхагүй. Харин минии мэдэлэй хүнүүдһээ хэн таанадые доромжолноб, газаалнаб — тэрэ гүрэнэй хуулиин урда харюусаха. Хоёр сая амин болоторнай таанадые сэрэгэй албанһаа сүлөөлнэб. Баян дэлгэр орон нютагтаа Сэлэнгэ, Үдэ, Анаа, Худан, Түгэнэ, Хүрбэ. Хёлго Энгидэй голнуудайнгаа һабануудаар дураараа таража, амгалан һуугты. Үнэржэгты, баяжагты.

Зарлиг соо хуу хэлээтэй...

Буряадай түлөөлэгшэд хаанай урда доро лохилдон: «Баатар сагаан хаан баабайдаа баяр хүргэнэбди. Ута наһа наһалжа, удаан жаргал эдлэжэ, хан түрэеэ эзэлжэ һуухатнай болтогой!» гэжэ нэгэ доро юрөөл табибад.

Хаанай аятайгаар энеэбхилэн, министрнүүд болон дээдэ тушаалтадайнь альгаа ташалдан байтар, хүгжэм татаха дуулдаад, заал соо ород гүрэнэй гимн зэдэлээ һэн.

Бэлигтэ эдиршүүлые элирүүлгэ

Буряадай АССР-эй 40 жэлэй ойдо зорюулан, республикын Гэгээрэлэй министерство, СССР-эй Науканuудай Академиин Зүүн Сибириин отделениин Буряадай эрдэм-шэнжэлэлгын комплексно институт болон Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институт физикээр оюун бэлиг түгэлдэр эдиршүүлые элирүүлхын тулада республикын нэгэдэхи олимпиада анха түрүүшынхеэ үнгэргэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Тингэжэ республикын һургуулинуудта энэ олимпиадын түрүүшын тур боложо дүүрээ. Олимпиадада һургуулинуудай 8—11 классуудай һурагшад хабаадалсаһан байна.

Мүнөө тус олимпиадын хоёрдохи тур аймагуудта үнгэргэгдэхэ болонхой. Удаань майн 18-һаа 20 хүрэтэр республикын олимпиада үнгэргэгдэхэ болобо. Тэрээндэ аймагуудай олимпиадада шалгарһан 60 һурагшад хабаадалсаха байна.

Аймагуудай болон республикын олимпиада үнгэргэхэ талаар бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдажа байха юм.

Д. Ошоров.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1963 оной апрелиин 21.

„Агитаторай блокнодой" ээлжээтэ номер

КПСС-эй Буряадай обкомой идеологическа таһагуудай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 6-дахи номер буряад хэлэн дээрэ барлагдан хэблэлһээ гараба.

Блокнодой гадар һэхэжэ нэгэдэхи хуудаһа нээхэдэмнай «Апрелиин 22-то В. И. Ленинэй түрэһэн үдэр» гээд, саашань иимэ мүрнүүдые уншанабди:

Суута багша Ленинэй
һургаал
Суранзан эрдэнээр
гэрэлтэнэл,
Хубисхалша хурдан
дабхисдамнай
Коммунизмын галаар бадарнал,—гээд удаадахи хуудаһандань гарахадамнай «Хөөрэлдөө хэхэ материалнууд» гэһэн гаршаг доро «Ленинэй туг доро — коммунизмын илан мандахын түлөө» гэһэн материал толилогдобо.

Удаадахи хуудаһануудтань «Агитационно-ниитын хүдэлмэриие шэнэ зорилгонуудай хэмдэ хүргэхэ» гэжэ республикын промышленна предприятинуудай агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, эрхим агитаторнуудай семинар тухай, мүн зарим агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд тэндэ толилогдобо.

«Олониитын үүсхэлээр» гэһэн гаршаг доро Д. Мангутовай «Отделениин совет», В. Егоровой «Дайшалхы туһалагша» гэһэн материалнууд энэ номерто оруулагдаһан байна.

«Африка дээгүүр үүрэй толон гэрэлтэнэ» гэжэ Африкын сүлөөрэлгын үдэр тухай Африкын институдай секторые даагша Н. Гавриловай статья, мүн 1963 оной апрельдэ хэгдэхэ хөөрэлдөөнүүдтэ, элидхэлнүүдтэ хэрэглэгдэхээр тэмэнүүд болон литература гэһэн материал номерой һүүлшын хуудаһануудта толилогдоо.

Майн нэгэн болотор

Коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ солодо хүртэһэн Борис Полторацкиин барилгашадай комплексно бригада Майн Нэгэнэй һайндэрые ажалай эрхим бэлэгээр угтахын түлөө омог дорюунаар хүдэлжэ байна. Энэ бригадынхид шэлэй оньһожоруулагдаһан заводой дэргэдэхи дунда һургуулиин байшангай торхые бодхоожо байна. Тус бригадын гэшүүд барилгынгаа шанарые эрид һайжаруулжа, тэрэнээ гарантитайгаар тушааха гэһэн уялгата үүсхэл «Бурстрой» трестын барилгашадай дунда эгээл түрүүлэн гаргаһан түүхэтэй.

Энэ бригада һургуулиин гэрэй дүрбэдэхи хэһэгэйнь ханануудые бодхоожо дүүргүүтэй байна. Майн Нэгэнэй һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан нүхэр Полторацкиин бригадынхид һургуулиин гэрэй торхо барилгые сүм дүүргэхэ гэһэн уялга абанхай. Тиигээдшье тэдэнэр хэлэһэндээ хүрэхэл байха.

А. Шулунов.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай бригадын гэшүүд суута шулуушад аха дүү Михаил (зүүн гар тээ), Василий Ивановтон.

Авторай фото.

АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨҺЭ ГУРИ[...]



Улаан-Үдэ хотодо, Буряадай хүдөө ажахын институдай актова зал соо, үйлэдбэриин управлениинүүдэй, колхоз болон совхозуудай главна бухгалтернуудай, экономистнуудай, рабочкомуудай түрүүлэгшэнэрэй хоёр үдэрэй семинар апрелиин 15-16-да боложо үнгэрөө. Энэ семинар республикын Хүдөө ажахын министерствын үүсхэлээр зарлагдаһан байна.

Совхозуудай ажахын, мүнгэн жасын 1962 оной дүнгүүд тухай хүдөө ажахын министрэй орлогшо **Б. Л. Лобсанов** дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Тарьян ажал, мал ажал дээрэ хүдэлэгшэдтэ ажалай түлөөһэ үгэлгэ тухай асуудалаар нүхэд **Б. Г. Цыбиков, А. В. Ильин, С. Г. Пономарев** гэгшэд үгэ хэлээ.

Кабанскын үйлэдбэриин управлениин Оймороой совхозой главна бухгалтер нүхэр **Рабжаев** үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлбэ:

—Манай совхоз 1963 ондо журнальна ордерно системэдэ оронхой. Энэ системэ һайн гэжэ һанагдана. Шэнэ системые бухгалтернууд һайнаар шудалжа захалаа. Бидэ кварталайнгаа тоосоое апрелиин 13-да дүүргээбди. Хэһэн ажалай түлөөһэн буруугаар тодорхойлогдожо, үнгэрэгшэ жэл совхознай 294 мянган түхэригэй гарзада ороо,—гэбэ.

— Совхоз[...] дүрбэдэхи жэл[...] сал нэгэдэхи [...] хэриг олзо [...] Малай тэжээл[...] һэн дээрэһээ, [...] үнэ ехэ бай[...] өөрын автопа[...] һээ Хяагтын [...] ган түхэриг [...] Бидэ журналь[...] темэдэ үшөө [...] гээд Хяагтын [...] равлениин По[...] зой главна б[...] **рунов** хэлэбэ.

Гадна энэ [...] дэм» совхозо[...] тер нүхэр **Ми[...]** тын үйлэдбэр[...] главна бухгал[...] **туев**, Мухар-Ш[...] риин управлен[...] галтер нүхэр [...] үйлэдбэриин [...] сэблэлгэ-эконо[...] даагша нүхэр [...] нын совхозой [...] рүүлэгшэ нү[...] гэгшэд үгэ хэ[...]

Зураг дээрэ[...] семинарта ха[...] тын үйлэдбэр[...] түсэблэлгэ-эко[...] гые даагша А[...] риин совхозо[...] тер **Е. Ф. И[...]** совхозой гл[...] **Мин Пен-Хак** дэжэ байна.

С. Балду[...]

ХИЛЫН СААНАҺ[АА]

Румынида ленинскэ үдэрнүүд үнгэргэгдэнэ

БУХАРЕСТ, апрелиин 19. (ТАСС). Дэлхэйн пролетариадай вождиин ажабайдалда, ажал ябуулгада зорюулагдаһан хөөрэлдөөнүүд, семинарнууд, литературна үдэшэнүүд В. И. Ленинэй түрэһэн үдэрэй ойн урдуур Румыниин предприятинууд болон эмхи зургаануудта үнгэргэгдөө, В. И. Ленинэй зохёолнуудай выставкэнүүд эмхидхэгдээ.

Революциин трибун тухай статьянуудые, рассказуудые, шүлэгүүдые Румыниин газетэ, журналнууд толилоо. В. И. Ленинэй намтар һаяхан номой магазинуудта орожо, худалдагдадаг болоо. В. И. Ленин тухай рассказуудай суглуулбари һаяар хэблэн гаргагдаха.

—●—

Ленинэй дурасхаалда зорюулагдаһан үдэшэнүүд

СОФИ, апрелиин 19, (ТАСС). Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 93 жэлэй ойдо зорюулагдан, Болгарида баярай үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ. Ленинэй нэрэмжэтэ предприятинуудай, кооперативна ажахынуудай ажалшад эршэтэй шангаар эдэ үдэрнүүдтэ хүдэлмэрилжэ, гайхамшагта үдэрые тэмдэглэжэ байна.

Софидахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ совет литературын номой магазин соо эдэ үдэрнүүдтэ хүн олоороо ороно. Владимир Ильичэй зохёолнуудые, тэрээн тухай литературые хүн зон олоор худалдажа абана.

В. И. Ленинэй ажабайдал болон ажал ябуулгада зорюулагдаһан выставкэнүүд Софидахи болгаро-советскэ хани барисаанай байшан соо, округуудай түбүүдтэхи болгаро-советскэ хани барисаанай клубууд соо эмхидхэгдээ. Агуу ехэ вождь тухай фильмнүүд кинотеатрнуудта харуулагдана. В. И. Ленинэй ажабайдал болон ажал ябуулга тухай литературна үдэшэнүүд, хөөрэлдөөнүүд һургуулинуудта үнгэргэгдэнэ.

В. И. Ленинэй музей соо

ПРАГА, апрелиин 19. ТАСС-ай корреспондент М. Никиточкин иигэжэ дамжуулна:

Прагадахи В. И. Ленинэй музейн нээгдэһэнһээ хойшонхи 10 жэлэй турша соо тэрээндэ 1.200 мянга шахуу хүн ороһон байна. Ленинскэ үдэрнүүдтэ эндэ зон илангаяа олон байдаг. Музейдэ орогшодой дунда хүдэлмэришэд, таряашад, һурагшад, хилын саанаһаа ерэһэн айлшад бии. Эндэ ороһон хүнүүдые экскурсоводууд бүлэг бүлэгөөр дахуулан, музейн бүхы 26 зал соогуур ябуулдаг. Эдэ залнууд соонь 2.000 гаран экспонат бии юм. Ажалшадай агуу ехэ вождиин гайхамшагта ажабайдал, революционно тэмсэл, партийно-гүрэнэй ажал ябуулга тухай, коммунизм байгуулжа байһан Советскэ Союзда, социализмын илаһан орон болохо Чехословакида Ленинэй мүнхэ һургаалай илан мандажа байһан тухай экскурсоводууд хөөрэжэ үгэдэг.

Владимир Ильичэй Чехословакида байлгатай холбоотой бүхы юумые республикын ажалшад нангинаар хадагалжа байдаг.

КПСС-эй болон уласхоорондын бүхы революционно хүдэлөөнэй ажабайдалдахи гайхамшагта ушартай Прага холбоотой юм. Эндэ 1912 ондо арадай байшан соо РСДРП-гэй VI конференци болоо һэн. Мүнөө энэ байшан соо В. И. Ленинэй музей байдаг. Тус конференци Ленинэй хүтэлбэреэр үнгэрһэн байгаа.

В. И. Ленинэй зохёолнууд венгер хэлэн дээрэ хэблэгдэнэ

БУДАПЕШТ, апрелиин 19. (ТАСС). Кошутай нэрэмжэтэ Будапештдэхи хэблэл В. И. Ленинэй зохёолнуудай хүсэд суглуулбариин нэгэдэхи томые венгер хэлэн дээрэ хэблэн гаргаха бэлэдхэл хэжэ байна. 55 томһоо бүридэхэ суглуулбари соонь зохёолнуудай түрүүшын 38 томтой суглуулбари соо оруулагдаһан революциин агуу ехэ вождиин олон статьянууд, хэлэһэн үгэнүүд, бэшэгүүд хэблэгдэхэ юм. Зунай сагта үнгэргэгдэдэг номой заншалта неделиин эхеэр нэгэдэхи томынь хэблэн гаргагдаха. Тиигээд жэл бүхэндэ 4-5 томууд хэблэн гаргагдаха юм.

Венгриин сүлөөлэгдэһэнһөө хойшо В. И. Ленинэй зохёолнууд хамта дээрээ 4 миллион шахуу хэһэг тиражтайгаар хэблэн гаргагдаа.

Үнэн зүрхэнэй баясхалан

БАМАКО, апрелиин 19. (ТАСС). Гадаадын экономическа холбоо барисаанай талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков толгойлогшотой советскэ правительствын делегацитай Малиин Республикын президент Модибо Кейта уулзаа.

Малиин Республикада Советскэ Союзай зүгһөө экономическа болон техническэ туһаламжа үзүүлэгдэһэнэй түлөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевто, совет арадта Малиин арадай болон правительствын зүгһөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхыень Модибо Кейта гуйгаа.

Хитад Ин[...] хооронд[...]

ДЖАКАРТА[...] (ТАСС). Ин[...] дент Сукарн[...] эй түрүүлэгш[...] хоорондо пол[...] Бали арал д[...] даадын хэрэг[...] нүүд Субандр[...] хэлсээндэ хаб[...]

ФР[...] коммун[...] хашана[...]

БОНН, [...] (ТАСС). Хуу[...] доһон комму[...] шүүдые Б[...] дахяад хаша[...] бо. Шлезвиг[...] до Саксони, [...] зар нютаг[...] нууд олоор [...]

Дифенбей[...]

ОТТАВА, [...] (ТАСС). Ка[...] министр Д[...] тушаалһаа [...] дүүлгые Ка[...] бернаторта [...] лиин 22-ой [...] шаалһаа бу[...] орохо юм г[...] мэдээсэнэ.

Ц. Ц[...]

Манай адрес, теле[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул[...]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам[...] ответ. секретаря — 27-37, отделов: партийной [...] — 24-74, сельского хозяйства — 47-59, сове[...] и культуры литературы и искусства — 34-05, [...] транспорта информации — 85-14, писем и [...] отдел переводов и корректорская 35-85, [...] Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министер[...] Бурятской АССР.

Н00405.